

www.e-rara.ch

Athanasii Kircheri ... Ars magna lucis et umbrae, in decem libros digesta

Kircher, Athanasius

Romae i.e.Rom, 1646

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 8883 q

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-548>

Cryptologia nova.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

CRYPTOLOGIA NOVA

QVA CATOPTRICA ARTE DVO AMICI
non tantum occultos animi conceptus absentes nullo negotio sibi
manifestare; sed & absentes se ipsos noua quadam Catoptrica
replicatione amicis sistere possunt; innumeraque
alia exhibere.

P R A E F A T I O

*I*TA humano ingenio comparatum est, ut ad ea, quae di- Steganographia.
uini Numinis propria sunt, improbo sanè ausu, & pror-
sus Gyganteo pertingere omnibus modis studeat. Hac au-
tem sunt, & futura cognoscere, & sensa mentis absenti-
bus manifestare; quorum utrunque uti humani ingenij
limites prima fronte longè excedere videtur, ita inter ar-
cana maxime principem non immeritò locum sortitur.

Atque, ut de Astrologicis arcanis taceam: certè Steganographia, siue arcanior
illa in distans loquendi ratio, ad eò nullo non tempore mortalibus prodigiosa visa
est, ut vel ipsi Mundi Monarchae, eius & raritate, & praestantia stupefacti,
pra hoc maxima curiositatis arcano, nihil ad eò cateroquin Maiestatis Regiae di-
gnum se possidere visi sint; dum se solos hoc arcano beatos, in consilijs oportune
capessendis felices, in magni momenti negocijs summa celeritate conficiendis hoc
solo se dextros esse posse considerant. Quantum eam ob causam Maximilianus
Imperator Trithemium Abbatem tunc temporis unicum, & huius notitia artis
maximè conspicuum, amauerit, quantum ipsemet sub eo profecerit, praemium
Polygraphiae eiusdem satis demonstrat. De qua Steganographia, cum in Arte no-
stra Magnetica fuse diff. ruerimus, & in Arte nostra Combinatoria ex professo
simus aeturi, hoc loco consultò silere visum est. Quare hic nihil restat, nisi ut
maximum illud arcanum catoptricum manifestemus, quo nullo pane negotio,
vel etiam ad tria milliaria, duo amici tutè & securè inter se tractare possint.
Hoc inuentum propriè nostrum est, cum apud nullum Authorem, quod sciam,
simile quid legisse meminerim. Inuentum prorsus admirabile, & sola curiosita-
te Regia dignum, cum hoc unico non occultos tantum animi sui conceptus, sed
& literas integras transmittere, & muris inscribere possit; imò suam ipsam effi-
giem umbratilem, aliamque quamuis imaginem summa facilitate in maximam
aliam distantiam, & sub plusquam Gygantea magnitudine sistere amico possit.
Sed relatis verborum ambagibus rem ipsam aggrediamur, ne verbis tantum
Lectorem delinire videamur.

PARS PRIMA
DE PROIECTIONE
FIGURARVM
IN QVAMLIBET DISTANTIAM
PER SOLEM.

CAPVT I.

Virum in Lunari disco aliquid legendum exhiberi possit.

O insanie præsumptuosa hominum audacia progressa est, vt non contenta vicinum in spacium literarum characteres, formasque amicis legendas transmittere: sed & illas Lunari disco inscriptas catoptrica arte inspiciendas proponat. Quo quidem machinamento quid insulsius, stolidiusque esse possit, non video. Speculum accipiunt, cuius tamen formæ illud sit, studio, ne insanie conuincantur, reticent, vel ad eò obscuris verborum ambagibus id describunt, vt nec ipsi quid sibi velint, intelligere videantur. Porta id his verbis describit: *Speculum non sit chalybeum, sed vitreum, soliditatis digitalis: stannea bractea fiat ex antimonio repurgato, & plumbo, qualis in Germania fieri solet: fiat forma ex argilla: supponatur vitrum, ac vitriariorum fornace lique scat, vt formã inducat. Hoc artificio in magnis & mirabilibus rebus, vti poterimus, & præcipuè ad literas in disco Lunæ describendas; quacunque enim in hoc speculo exarauerimus, poterimus literas longissimè mittere; & quia in infinitum diximus, faciliè vsque ad Lunam mittentur, præcipuè cum suo lumine adiuuetur.* Insignis sanè ineptia. Cornelius Agrippa in occulta Philosophia ita asserit: *Si literas, inquit, parabolico speculo inscripseris, idque tempore plenilunij Lunæ exposueris; eæ literæ ceu in vasto quodam speculo impressæ, reflexæque, vbilibet locorum legi poterunt. Ita Pythagoram aiunt, dum Hydrunti moraretur, literas Lunæ inscriptas Constantinopoli amicis legendas dedisse.* O impudens mendacium. Putant ne hi Nycticoraces neminem esse, qui nesciat aut parabolicum, aut ellipticum, aut simile quoddam, quale ipsi haud dubiè ne quidem nomine tenus norunt, sit, aut quibus proprietatibus constet? Est ne possibile, quòd hi mendaciorum fabri contra omnia Catoptrices principia tam impudenter philosophare non verecundentur? Quomodo enim possibile est tam exiguarum literarum figuras in tam immensum spacium proiectas representari? Si enim vix ad 50. passus figuras literarum projicere possunt, quantò minus ad spacium infinitum, & prorsus improporionatum? Quid enim speculũ, non dico trium, quatuor, aut quinque passuum, sed 300. 400. aut 500. passuum longum ad Lunam aliud foret, nisi insensibile punctum? quis autem in puncto insensibili quicquam inscribere poterit? Putant ipsi Agyrtæ rudes, homines mathematicos ad eò imperitos esse, vt qualitates, & conditiones, affectionesque speculi parabolici non nouerint? Si enim speculo parabolico etiam trium palmorum diametro literas cera affixas vix ad 20. passuum spacium, quemadmodum sæpè experientia me docuit, trans-

transmittere possimus, quantò minus in Lunam? Dato tamen non concesso, Lunam instar speculi esse; nequaquam tamen humano ingenio in terra speculum fieri posset, quod res eidem inscriptas in Lunam proijceret, & illinc ad nos easdem reflecteret, nisi forsan quis speculum faceret tantæ magnitudinis, quanta est superficies quadrantis totius sphaeræ terrestri. At hinc Rhodus hinc saltus; oporteret enim singulas literas, vt in Luna repræsentarentur, occupare gradus viginti, quæ millia Italia 1200. constituunt. Vides igitur Lector curiose, quàm monstruosa, & absurda ex huiusmodi stolidis, & phanaticis opinionibus resultent, quamque omnis rationis expertia sint huiusmodi imperitorum hominum principia. Addo: si Luna speculum foret, id vnum è conuexorum genere futurum: at quis nescit conuexum ex se, & sua natura, tantùm abesse, vt maiora reddat obiecta, vt illa potiùs multo à iusta magnitudine minora reddat, vt in præcedentibus ostensum est? Abeant igitur nugæ hæ aniles, & male feriatorum hominum deliramenta; sensati verò Philosophi non omnibus temerè fidem habere discant, nisi priùs singulas circumstantias ad naturæ principia, seu ad lydiù lapidè explorauerint. Multa, vt sæpe dixi, scribuntur, dicuntur, scholasq. ipsas peruadūt, quæ cum falsissima sint, & à naturæ principijs prorsus aliena, nescio tamen quo prætextu sympathiæ, aut occultæ qualitatis pallio tecta passim pro veris habeantur, vt perindè, sæpe absurda etiam in scholis subtilioribus admitti non mirer. Edita non ita pridem Philosophia quædam, in qua cum de varijs præstigijs agit, ita inter cætera de huiusmodi speculis discurret Author. *Est & aliud præstigium admirandum: nam si quis nocte serena plena Luna radijs aliquam imaginem, aut literas scriptas aliquo artificio opponat, eas legere poterit quispiam rei conscius, idque à quolibet spacio, simulacris in aere multiplicatis, sursumque raptis, & vnà cum Luna radijs ad terram reflexis. Quod etiam in auditu fieri potest, ad quem species reflectuntur, vt in Echo patet, adeo vt possit aliquis etiam remotissimus audire, & intelligere quid aliud susurret in occulto; vnde concludit naturaliter esse possibile, & sine superstitione, nullo alio spiritu mediante, hominem homini ad quamcunque longissimam, etiam incognitam distantiam breuissimo tempore nuntiare mentis suæ conceptum, etsi illud tempus non possit præcisè mensurari, id tamen inter 24. horas fieri necesse est, aitque Cornelium Agrippam id facere nosse, & fecisse, sicuti & Trithemium fecisse satis innuit. Et quamuis non negem possibile esse viribus humanis ad ingens spacium exiguo temporis spacio occultos animi conceptus transmitti posse; vti tamen id per literas Lunari speculo impressas fiat, ob causas paulò ante indicatas pernegamus. Non nescio quoque specula magica confici, in quibus absentium rerum simulacra quasi præsentia exhibeantur, cuiusmodi haud dubiè fuit illud, quo Agrippa se vsus dixit. Verùm cum hæc omnia diabolicis præstigijs contingant, ea nos remis velisque fugientes, meritò cum Sancta Matre Ecclesia damnamus, & execramur. Huiusmodi, si vera sunt, quæ Historici notant, fuit speculum illud, quod Ptolemæus Rex Euergetes in Pharo turri construxisse legitur, in quo hostium naues, & quicquid terra marique, atque adeo in tota Aegypto contingeret, repræsentabatur. Quibus omnibus, cum naturæ limites excedant, fides nulla adhibenda est.*

Characteres in Luna, nulla potentia humana inscribi possunt.

Specula magica.

CAPVT II.

De Speculis ad Steganographiam Catoptricam necessarijs :

Speculū vitreū.

Chalybeum.

Metallicum.

D Steganographiam Catoptricam tria requiruntur, speculum, vitrum mesopticum, & sustentaculum: speculum planum non vitreum, aut chalybeum, sed ex metallica materia confectum sit oportet. Et primò quidem vitreum, seu crystallinum esse non potest ob profunditatem materiæ speculum opacantis, qua fit, vt reflexus radius in medio densiori refractus in murum redeat duplicatus; quæ res vti indecoros reddit characteres, ita maximam quoque eorundem causat confusionem. Chalybeum quoque esse non potest, eò quod humiditatis omnis sit impatiens. Cùm igitur in hoc speculo, vtpotè totius operationis steganographicæ basi, & fundamento, animi nostri sensus scribere debeamus, idque atramenti rodentis succo facilè infectum fœdatumque rubiginem contrahat, illud proposito nostro, non ita commodè inseruire poterit; aptissimum itaque operationibus nostris erit ex metallo confectum speculum planum, hoc enim præ alijs facilimè poliri poterit, & atramentum sine damno vllò sustinere.

Præfati vitri hyperboli formis

Secundò requiritur vitrum mesopticum figuræ, vel lenticularis, vel hyperbolicæ, quantum fieri potest sectionis obtusæ diametro semipalmari: beatus ille, qui ad hyperbolicum vitrum ad normam pupillæ oculi pertigerit; effectū enim decuplum lentis particularis videbit, & mirabitur. Modum vtriusque tam lentis, quam hyperbolæ, differendo in præcedentibus fusè tradidimus; hyperbole in maximè remotum spacium, lens in breuiorem distantiam effectum suum habebit. Quò autem distantia maior fuerit, tantò hyperbole maior sit oportet. Atque hæc quoad vitrum sufficiunt, ad experimentum tamen artis sumendum sufficiet lenticulare vitrum, obtusioris conuexitatis.

Tertiò sustentaculum, quod ita factum sit oportet. Fiat lignum oblongum CD, quod in medio figuram habeat GH, intra quam speculum B, cernere possis. Vitrum B, vti & A speculum, ita vertebris suis sint instructa, vt in omnem partem, situmque versatili industria firmentur. Pes autem sustinens machinam erit F breuiusculus, vt fenestrarum valuis facilius imponi possit: habebisque instrumentum ad omnem steganographiam catoptricam perficiendam aptissimum, vt in sequentibus patebit. Vide figuram 1. Iconismi 34.

De Speculis concavis.

Specula concaua huic negotio maximè quoque inseruire possunt: nam simulacra rerum maximè augent, & clarissimè sistunt. Verùm cùm non omnes specula huiusmodi habeant, planis vtimur magis parabilibus: nam specula iuxta sectionem 18. graduum elaborata, in hoc negotio prodigiosas prorsus operationes habent, atque in maiorem quoque distantiam rerum vmbra projiciunt. Vnde rem amicis, peritisque paucis tantum indicandam duxi.

CAPVT III.

*De distantis, quæ ad proyiciendas formas rerum
requiruntur.*

Nullum agens naturale in infinitam distantiam agere possit, certam, & determinatam actiuitatis suæ sphæram id habere neesse est, cuius quidem sphære semidiametrum nos agentis, & patientis distantiam vocamus: intra hanc enim distantiam omnes sensibiles rerum naturalium actiones concluduntur. Huiusmodi sphæram præ cæteris omnibus agentibus maximè sensibile fundat lumen, dum sese per medium propagando vniformiter difformiter eò vsque diffundit, donec sensibilibus lucis speciebus amissis in vmbra tandem desinat: cuius quidem sphæra eò magis sese extendit, quantò intermedium corpus lucem magis intendit; intendit autem quàm maximè lucem, vitrum lenticulare, hyperboli-forme, aliaque huius generis, vt in præcedentibus dictum est. Intra lumen, & terminum luminis, proportionato distantia loco dispositum. Formæ quoque reflexæ, de quibus hoc loco proprie, minorem distantiam formis directis sortiuntur. Quibus positis,

*Nullum agens
nalarare in finitum
agere potest*

Quæritur in quantam distantiam reflexæ formæ rerum proyici possint. Respondetur, cum lux multiplex sit, multiplicem quoque diffusionis suæ sphæram reflexam obtinere: Solis radij omnium maximè remotè formas reflexas diffundunt, minùs remotè candela. Ego experientia ductus vitrum semipalmare formas rerum ad 500. pedes proyicere comperi, ita vt in obscuro loco proyectas circumstantes distinctissimè legere potuerint; erat autem, vt dictum est, speculum planum semipalmaris magnitudinis, lenticulare verò vitrum rotundum diametro constabat vna tertia palmi: vnde posito proportionali tum speculi, tum vitri incremento, tantò remotiùs rerum reflexas species proyiciet, quantò vtrumque fuerit maius. Ita si speculum, & vitrum vtrumque fuerit octo palmorum, dico illud in 12. milia pedum distantiam species rerum sensibiliter proyicere posse, nec de hac re vlla ratione dubitandum est. Quo quidem inuento, quid diuinius esse possit non video: res enim paradoxa, & omnium opinione incredibilis ad tres leucas speculo cum altero loqui, figuras quaslibet, atque adeo integras literas legendas coram exhibere: quæ tamen ita sese habere, solus is nouit, cui soli in terris secretum reuelauit. Solum incommodum illud interuenit, quòd species rerum in immensum auctæ, verbi gratia vna litera, successiue in turrim crescere videatur. Alterum incommodum, quòd quò remotiùs feruntur rerum imagines, tantò debiliùs compareat, ita vt nisi conclaue totum obscurum fuerit, nihil pòne compareat. Si igitur quis inuenerit modum, quo figuras rerum in maxima distantia in minorem proportionem redigat, clareque exhibeat; arcanum, quo gloriari possit, se inuenisse lætabitur. Ego cum ocio, tum expensis in huiusmodi experimentis faciendis destitutus, hucusque rem deprehendere non valui. Nemo tamen dubitet, id intermediorum dispositione speculorum concuatorum fieri posse. Satis ego hoc loco arcanum me aperuisse arbitror.

*Experientia A-
uthoris.*

CAPVT IV.

De praxi steganographica. Vide ultimam hunc Iconismum.

RIMO literas transmitters docebimus: quod tamen antequam faciamus: Notandum est, nihil scribi posse hac arte nostra, nisi in parietibus aliquis loci ymbrosi, & obscuri: in lumine enim manifesto uti nullus radius reflexus facile videtur, ita nec à speculo reflexæ rerum eidem inscriptarum species; quò autem locus fuerit obscurior, tantò exquisitius, minutiusque umbræ rerum comparebunt. Quicumque igitur hanc praxin exercere desiderabit, primo quæcumque voluerit atramento simplici inscribat speculo plano A. Cùm verò literæ rectum, & naturalem situm in speculo plano habere non possint; alphabetum hic apponendum, duximus, ne Lector in praxi impediretur.

Literæ speculo inscribi debent hoc situ, quo in alphabeto latino Iconismi præsentis factum esse vides.

In Iconismo præsentis triplici Lingua, Hebraica, Græca, Latina alphabeta disposuimus, vbi prima series vniuscuiusque alphabeti semper naturalis est, altera inuersa; quas eo ordine, & situ, quo ibi repræsentantur, speculo inscribes.

Atque hic est situs characterum, iuxta quos sensa mentis nostræ speculo inscribere debemus, iuxta hunc enim recto ordine in distantem parietem projecti legentur. Communicaturus igitur amico, condita hora negotium aliquod, illud primo conceptis verbis in speculo plano inscribes. Verbi gratia, sint concepta verba huiusmodi speculo inscripta.

AD MAIOREM DEI GLORIAM. Eas ita eo situ inscribes, quo speculum S, refert: ita vides hæc verba PAX VOBIS, inscribi debere, ut in speculo V, apparet: figuræ quoque projiciendæ, inuersa ratione inscribendæ sunt, ut specula R, & N, ostendunt.

Inscriptis literis conuerte speculum planum tam diu, donec reflexus radius in obscurum locum præcise cadat: si verò reflexus radius ob distantiam videri non posset, radius visualis iuxta radium reflexum directus statim demonstrabit directionis steganographicæ lineam; directo hac industria radio reflexo, interponatur lenticulare vitrum inter speculum, & terminum, ita ut reflexa lux totam vitri superficiem operiat. Quo facto in loco distantie proportionato, quem primò inuentum, habere oportet per observationem, approximando videlicet, vel elongando vitrum à speculo, donec forma rerum in cõclauis, quàm distinctissimè compareat. Hoc enim peracto intra conclauis parietes totus conceptus non sine admiratione intuentium, sesquipedalibus literis projectis, atque adeò totus paries literatus conspicietur; tantò autem literæ comparebunt maiores, quanto spacium fuerit longius. Notandum & hic literas singulas nescio quo occulto naturæ pictricis artificio omni colorum genere depictas videri: quæ res uti insolens est, ita & dici vix potest, quantâ in spectatoribus admirationem suscitet.

Praxi steganographica.

*Species literarum
diuersi colores.*

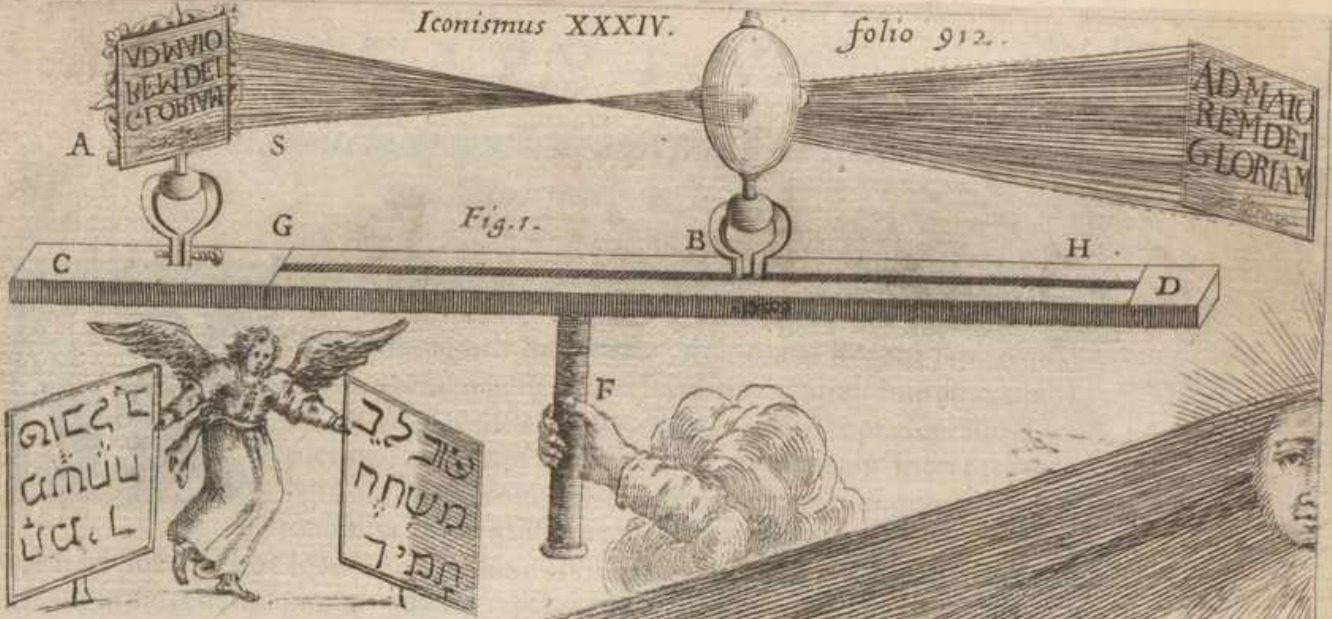

Fig. 1.

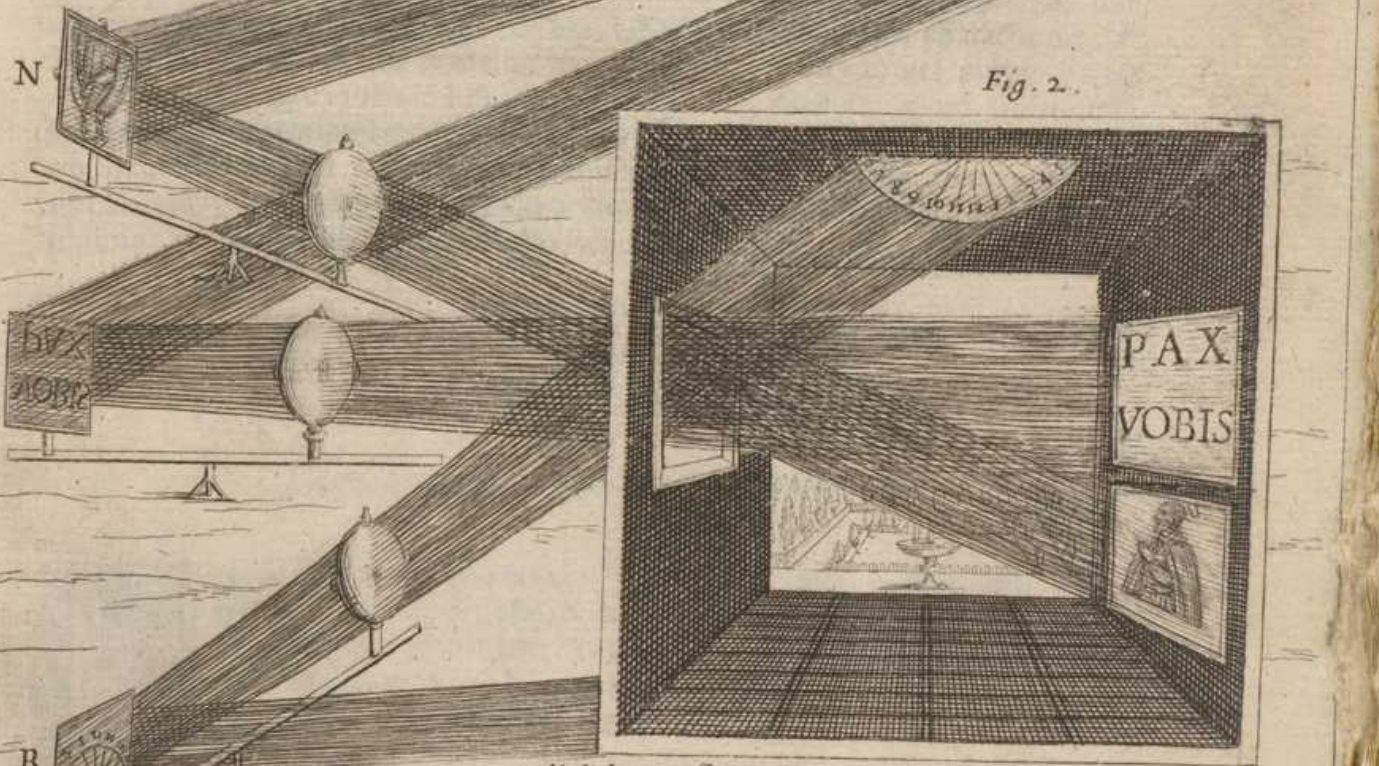

Fig. 2.

Alphabetum Catoptricum.

Alphabetū rectum in speculo ABCDEFGHIKLMNOPQRSTUVWXYZ
 Alphabetū inuersum in speculo VBCDEEFGHIKΓWИOБOБ2.LXΛΔ

Alphab: Hebræum rectum א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
 Alphabetū inuersum in speculo ז כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

Alphab: Grecū rectum Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω
 Alphabetū inuersum in speculo Ω Ψ Χ Φ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.

CAPVT V.

*De proiectione umbrarum, siue figurarum
qualiumcumque.*

DOSTQVAM de literis proijciendis egimus in præcedentibus, in hoc capite de proiectione figurarum dicendum est. Scribitur in libro de Magia, Salomonem Regem sapientissimū ad terrorem maiestatis suæ subditis incuriendum, in multis locis, etiam à se distantibus, figuram suam repræsentasse. Quod plerique tanquam Rabbiorum figmentum interpretantur, cum id nisi necromantica arte fieri posse non putent: nos verò similia à sapientissimo mortalium Caroptrica arte naturaliter fieri potuisse hoc loco ostendemus. Et primū quidem, certum est, nullam esse figuram, aut imaginem, quæ non dicta ratione transmitti possit. Te ipsum igitur amico tuo repræsentaturus primò effigiem tuam depingas in præfato speculo: sufficit autem solū vultus extremum lineamentum, vulgo profilum vocant; dispositoque ad Solem speculo: dico reflexum radium in obscuro loco umbram, siue effigiem tuam perfectè demonstraturum; est enim eadem ratio characterum, & imaginum; sed experientia te melius omnia docebit, quam ego vel multis verbis ostendere. Hac arte multa in historijs gesta legimus, quæ communi multorum sententiâ pro operationibus diabolicis habita sunt. Certe Rogerius Bachon, dum umbram suam in obscuro loco disitis amicis remotisque agnoscendam præberet, vt plurimū ab omnibus pro Necromantico etiam num habitus est; cum tamen vir philosophus omnia dicta arte, sine vllō suspectæ artis vestigio præstare potuerit.

Salomonis magica representatio.

Rogerus Bachon cur Magus habitus?

CAPVT VI.

De umbris, seu imaginibus coloratis.

DC inter cætera maximè paradoxum videtur, non tantum umbras transmitti posse, & in muris distantibus repræsentari, sed & imagines omni genere colorum adumbratas: à *Moy* sanè negotiū, nisi id nos experientia certiores reddidisset. Si enim in speculo nostro metallico imaginem eo colorum genere, quos pellustres vocamus, depinxeris; non tantum umbra rei, sed & coloris quoque umbræ in parietibus comparebunt. Videas hic facies hominum naturali colore nitentes, vestimenta nunc rubro, modò flauo rutilare colore, ex flauo in album, ex rubro in puniceum aureumque vergere, ex hoc in viridem, ex viridi denique in cæruleum admirabili quadam varietate terminare. Cognosces hic quaslibet hominum effigies pro archetypi conditione naturaliter exhibitas. Quæ res tam admirandum spectaculum haud infrequenter præbuit, vt etiam apud ipsos, qui cæteroquin acutorum philosophorum nomen habent, Authorem in necromanticæ artis suspicionem non semel deduxerit.

Mira rerum parasitæ.

CAPVT VII.

De scenica, seu historica representatione rerum.

X præcedentibus satis, ni fallor, patuit, qua ratione hominum, animaliumque simulacra Catoptrica arte in distantiam proijci possint. Restat igitur, vt quomodo motus ijs induci possit, tradamus. Quod ea, quæ sequitur, ratione, fiet. Efficiantur ex charta naturales rerum exhibendarum effigies secundum extimam tantum superficiem, quàm vulgò profilum vocant, designatæ; sint pedes, & brachia vertebris mobilia, ita vt artificis arbitrio filis occultis nunc eleuari, diduci, coniungi, modo leuari, dimitti, & in quemcumque denique situm sisti possint. Quibus in superficie speculi agglutinatis, operare, vt prius, reflexam lucem vnâ cum imaginum vmbis in locum obscurum proijciendo: & ecce horridum visu, vmbre quemuis in muro motum non sine intuentium trepidatione exhibebunt. Si verò muscas viuas exhibere desideres; limbus speculi melle illiniatur, & ecce muscarum per superficiem speculi quaqua versus gradientium vmbre in murum proiectæ viuas ibidem, sed insignis magnitudinis muscas repræsentabunt. Hoc idem artificium per magnetem exhiberi poterit; nam muscæ, vel aliæ quæuis res acu instructæ ductû magnetis ex posteriori parte speculo applicati, quocumq; artifex voluerit sequentur. Certè hæ repræsentationes adeò arcanæ sunt, vt nisi modus expressè spectantes doceretur, vix quispiam Magicæ artis suspicionem euadere posset.

CAPVT VIII.

Horologium steganographicum describere.

EPINGATUR horologium in speculo ea praxi, qua hic factum esse vides vnâ cum numeris; deinde id proijciatur per radium reflexum in obscuros alicuius conclauis parietes: & ecce perfectum horologium in momento delineatum videbitur. Horæ autem ita monstrabuntur. Ex alio quopiam horologio præcisè hora sciatur, & supra lineam horæ inuentæ applicetur in speculo musca, aut lacerta, vel aliud quidpiam gnomonis vicem sustinens ex charta tenui effigiatum: & ecce vmbra animalis in proiecto horologio ostendet quæsitam horâ; quocumque verteris horologij vmbam. Innumera hoc loco alia adducere possem, sed consultò ea reticeo, vt & Lectori curioso aliquam nouarum inuentionum occasionem præbeam. Est enim hæc verè, & propriè Magia naturalis Parastatica, qua homo verè ea exhibere possit, quæ omnem animi exuperent sensum, & facultatem.

PARS SECVNDA,
DE
STEGANOGRAPHIA
CATOPTRICA
PER LVCEM CANDELAE.

VM in præcedēte parte de rerum simulacris per solare lumen in dissita loca proijciendis sat superq. tractatum sit, nihil aliud superest, nisi vt quomodo omnia prædicta vnus cādela subsidio noctu in dissitis locis exhiberi possint, doceamus. Modū explico. Detecta hac noua Steganographia Catoptrica per solaris luminis reflexam projectionem, subito animum subijt desiderium ingens cognoscendi modum aliquem, quo id noctu ad lumen lucernæ fieri possit. Nam cū experientia doceret speculum planum huic nocturnæ Cryptologiæ minimè aptum esse posse, neque simulacra rerum vlla ratione ob luminis imbecillitatem proijcere posse; nihil non attētaui, quo optato tandem successu potirer: nec frustra: modos quosdam continua rerum combinatione detexi, queis omnia, quæ solaris luminis subsidio fieri posse docuimus, illa eadem solius cādela beneficio exhiberi possint. Hoc modo simulacra rerum in extrinsecas fenestrarum superficies ita proijci possunt, vt nec opus quidem sit vlla fenestræ apertione; sed intra cubiculum constituti, commodè ex vmbriis in fenestras chartaceas cōiectis, amici sensa mutua percipere possint. Praxis quidem cum præcedentibus prorsus eadem est, sed speculum diuersum.

Primus modus.

Flat igitur primo speculum concauum quantum fieri potest obtusæ sectionis; quale in præcedentibus indicauimus, 18. graduum; vel si industrius Artifex fuerit, fiat id forma parabolica; vnà cum tubo lenticulari hyperboli-formi, speculi concauo proportionato. Hæc enim ritè præparata cādelaq. exposita, ita vt candela intra speculum, & vitrū ponatur, ea distantia, donec candelam totam cōcauam speculi superficiem illuminare videris. Hoc habito vitro, simulacra rerum medio speculi inscripta, reflexa excipies; quæ in muro vmbroso tandem, vt prius in Sole, rerum species exhibebit. Est autem simulacrum, siue vmbra in obscuris cubiculis repræsentatio, multo ea, quæ ad Solem fit, repræsentatione formidabilior. Hac arte impij, forma diaboli speculo inscripta, & in obscurum locum transmissa, à scelerum perpetracione coerceri facile possent. Sed hæc omnia curioso Lectoris ingenio vltra expolienda relinquimus.

Alter modus.

Qvandoquidem vero non omnes huiusmodi speculorum apparatu instructi sunt; parabiliore machina dicta perficientur hoc ingenio. Accipiatur vitrea

treæ sphæra quantò maior, tantò proposito exequendo aptior. In huius conuexa superficie, si cum amico loqui libuerit, conceptum per compendiosa verba, inscribes. Si teipsum, aut quodcunque aliud repræsentare; tuipsum effigiem, aut simile quoddam depinges. Hoc peracto, si retro sphæram vitream facem accensam ex opposito literarum, posueris: deinde radiosam projectionem, vt in præcedentibus speculis factum est, lenticulari vitro, loco determinato exceperis; in maxima etiam distantia, in interiora parietum literas figurasque sphære inscriptas, cum maxima intuentium admiratione proijcies; estque hoc experimentum multò facilius, & certius, & in maiorem distantiam aget, quàm speculum concauum. Nota tamen, huius tantum vsum esse posse noctu ad candelam; ad Solem verò nullum vsum haber, eo quod radiosam proiectionem Solis per hoc non in quemlibet destinatum locum pertingere possit. Innumera hoc loco dici possent, de applicatiore huius machinamenti. Verùm vt alijs quoque nouam inueniendarum rerum materiam relinquamus, & ne opus in immensum crescat; filum machinationum vltro abrumpimus, memores ipsius Menandri.

Ο σόφος πολλά εὐλόγοις τοῖς λόγοις.

EPILOGVS,
SIVE
METAPHYSICA
LVCIS ET VMBRAE.

REFERT Martianus ille Philosophus, olim Philosophiam ad
vnitatis trinæ fastigium conscendere meditantem vnà cum
igne, & sphaeras vomuisse, & circulos. Quid mirum, & nos,
quibus omnis labor incumbit in animi sphaeram, ardenti illius
studio ab infimis rebus paulatim per medios gradus conuersa
serie ad illam vsque vnionis, ac ternionis infandam lucem su-
pinos oculos cum manibus sustulisse? Da veniam, tu magne

Deum Sator, atque hominum Rex; non enim hæc ego contentionis spiritu; nec
maiestatis tuæ scrutandæ studio, nec inanis gloriæ spe, sed boni communis gratia,
& quantum ipse concesseris, pro hymnis, & holocausto statuam in laudem nominis
tui. Tu modò aternæ Sapientiæ Pater signa super nos lumen vultus tui, caleatque
pectoribus nostris splendoris tanti vel parua scintillula, vt & infanti, & paruulo, ma-
nuum tuarum opera manifestentur, sitque ex supremis mundi gradibus, medijs, &
infimis benedicta maiestas tua in sæculorum sæcula.

Protestatio.

Sol fons lucis vniuersi, vas admirabile, opus Excelsi, diuinitatis thalamus, risus
cœli, decor, & pulchritudo mundi; ad eò admirando opificio constitutus est, vt
communi veterum Theologorum calculo, non immeritò anima mundi, atque
inaccessæ caliginis Numen passim habitus sit, cultusque; cuius inæstimabiles virtu-
tes, qui paulò penitiùs introspexerit, fateri cogetur, eum non solùm vitali calore,
& viuifici luminis affusione omnia mundi corpora animare, animataque in suo vi-
gore conseruare; sed, quod meritò alicui paradoxum videri possit, rerum omnium
architectonicas rationes, omnia, inquam, diuinæ, atque humanæ sapientiæ se-
mina in se continere, ita vt nulla in Theologia, aut Philosophia ad eò sit intricata
quæstio, quæ non lucis huius vmbrae similitudine illucescat; quæ maximam lu-
cem ab huius mundanæ lucis speculo non recipiat, qua illustratus intellectus, at-
que per notitiæ rerum analogam quandam comparisonem deductus, ab obscuri-
tate vindicetur; id quod in hoc Lucis, & Vmbrae Epilogo, quam & Metaphysicam
Lucis, & Vmbrae nuncupauimus, non fusè, sed summaria quadam deductione à pri-
mo ente triuno Sole Archetypo per singulas rerum creatarum classes facta, demon-
strare conabimur.

Epichirema I.

Lux Tri-una.

Sicut igitur in hoc corporeo mundo lux est, cuius ope quæcunque sunt, con-
seruata persistunt; ita & in Archetypo illo inuisibili, & supracœlesti mundo,
lux

lux quædam est infinita, incorruptibilis; à qua, ceu à fonte vberissimo, omnia promanant, quam nos nihil aliud dicimus, quàm Deum Optimum Maximum, cuius hæc materialis lux est quoddam veluti symbolum, quam Simplicius apud Proclum vocat φωτὸς πρῶτον, εἰκόνα τῆς πατρικῆς βούλης *lucem primam, & imaginem paterni profundi, ὑπερκόσμιον* supramundanum. Supramundana autem sunt ea, quæ essentia suæ præstantia mundana corpora omnia excedunt, & excellunt, hoc est, incorporea sunt. Igitur, si hoc lumen primum, & supramundanum est, & incorporeum est; necessario aut à propria supramundana essentia provenisse, anima scilicet fontana, vel à superiori aliqua per mediam animam debuit. Est autem supra animam Mens secunda, ante secundam prima, ante primam Pater, quam Platonis Auditor vocat principem Essentiam, & Lucem infinitam, à quo perpetuò illustretur orbis ille empyreus, & ab hoc cœlestis. Secundum igitur Platonem lux illa infinita idealis mundus est, idearum lucibus plenus, ideoque rectè paternum profundum nuncupatus. Secundum veteres Theologos Mens prima infinita lux est, à qua incorporea, incorporeum illud primum lumen emicat, quod imago est paterni profundi, quod lumen proditur per omnes substantias veras. Quæ omnia Christiani Theologi ad Sacrosanctæ Triadis Sacramentum transferunt; ita ut lux infinita, & æterna sit Pater; lumen de lumine sit Filius, siue radius quidam diuinæ substantiæ, & splendor paternæ gloriæ; ex quibus calor procedit Spiritus ille sanctus, totum Archetypum, mundumque ad eò vniuersum caloris igne fouens. Cui quidem primæ Menti subordinant antiqui Theologi intellectum secundum primæ mentis, quasi speciem, in qua lumen illud à prima luce aiunt descendere, Ita Zoroaster. Huic verò lumen inest ab intellectus radice profectum, non aliter quàm in crystallo radius à Sole reflexus. Primo ergo loco à luce infinita, lumen eius lucis imago emicans substantias in eo contentas illustrat; secundo verò intellectum secundum; tertio ex hoc intellectu descendere ait debilius in animam ratiocinantem; ait enim: cuius lumen tenue est, & crepusculo matutino persimile. Quarto verò loco, ait ex lumine animi ratiocinantis manare naturam sentientis, in quo minus lumen est, quàm in superiore; ex huius verò lumine quarto gradu profluit natura animi in plantas cadentis, quæ quoniam à luce pura, perfecta que longè semota est, vix luminis vestigium retinet. Quæ omnia suo veluti calculo approbat Plato de opificio mundi, ubi lucem incorpoream, & intelligibilem, Solis exemplar fuisse dicit, quia supra mundum pulchra est: tantò enim intelligibile lumen visibili est splendidius, & fulgentius, quantò Sol tenebris, & dies nocte. Porro Mens totius animæ dux; inuisibile autem, & intelligibile diuinum Verbum, imaginem Dei appellat, & huius imaginis imaginem intelligibile illud verbum, quod diuini verbi factum est imago, quod verbum opifex generationis eius fuit, estque supercœleste syderum, quem & πανόρτιον, à quo Sol, & Luna, & reliqui planeta, vnusquisque pro naturæ suæ conditione, congruentes fulgores nascitur; quæ omnia calculo suo approbat Trismegistus in Pimandro καὶ ὁ θεὸς θεῶν ἀθεῖσεν, φῶς δὲ πάντα γέγονη μετὰ τὴν δόξαν τὴν καὶ ἰδέσθαι. *En cerno spectaculum immensum, lumenque omnia facta suaue, & hilare.* & paulo post: *Ex lumine autem verbum quoddam factum incubuit natura, & ignis purissimus exiliit ex humida natura sursum in sublime.* quod paulò post his verbis explicat. *Lumen autem, inquit, mens Deus est, qui ante naturam humidam, qua ex tenebris apparuit: verbum verò fulgens, quod ex mente Dei Filius est.* Quibus quidem verbis Sacrosanctæ Triadis mysterium ita aptè describit, ut ad id diuina inspiratione instinctuq. alluisse videatur. Sicut igitur omnia inferioris mundi lumina sunt à luce cœlesti, ita hæc in Zoroastris placitis ab empyreo, ex Philonè à verbo omnilucente; hæc autem à Dei verbo, hoc à luce prima paterna ex Hermete; ex Platonis verò sententia lumen vegetantis animæ est à lumine sentientis, lumen huius à lumine ratiocinantis; lumen huius à lumine mentis, lumen mentis à luce infinita,

Idealis mundus
qui?

Trismegistus in
Pimandro.

men-

mentis primariæ, ac Verbo Dei. Clariùs adhuc Mercurius orationem penitus admirandam, & spectatarum ordinem rerum describit libro de potestate & sapientia. Ibidem enim potestatem referre videtur maximè ad personam Patris, sapientiam Filio assignare, amorem, & voluntatem Spiritui. Atque in formatione mundi primò immensum spectaculum refert: omnia videlicet repentè in lumen conuersa, & speciem stabilem infinito imperio prævalentem. Paulò post, umbram horrendam, siue caliginem obliqua reuolutione subterlabentem, vultu agitatum ineffabili, vnde natura humida, & indigesta protinus emanarit: cui tertio assistens opifex verbum, ex elementis veluti confusis seminibus hæcenus distinctum ordinibus mundum mensura, numeroque, & proportione formauit. Itaque veluti ex conuersione luminis in seipsum obscure nonnihil ortum caliginis insinuasse videbitur, si altè expendas singula. Ex luce autem foras erumpente, fortassis, & formæ propagationem intellexit; atque ex diffusa caliginis specie abyssum, siue materiem. Similiter penes ideam triplicis motus; tum in actiuo principio, tum in passiuo, & vtriusque proportione media, licebit tibi quodam modo & actionis concipere triplicem differentiam, & voluntatis, & potestatis; quarum sit prior in quiete stabili veluti diuinæ virtutis radio suo se termino continente; Secunda sit tanquam radio diuinæ lucis in continuum ultra citraque reducto, & ad alia quædam à se per circumfusam suæ caliginis nubem erumpente; Tertia, vt sit determinatum alrerum essentiæ genus, conuersione lucidi radij veluti in orbem sphericè conuoluta, in cuius circuitu pleno, plena gignendarum rerum perfectio collocatur. Atque aded ab essentia simpliciter existente, & virtute stabili centro sphæræ alicuius comparabili, rerum omnium veluti conceptus nascitur Archetypus, rerum esse purissimum scilicet, æternum, ac stabile semper mente opifex. Ab essentiæ dimanatione veluti in rectum, quæ areæ superficiali comparabilis est, rerum progressus in generatione post conceptum, id est, ipsa principia adhuc inconnexa prodierunt, vnde & esse simplex, & determinatum, donec paulatim radijs in circuli figuram coeuntibus, coeperunt obscura compositionis rudimenta; indefinita tamen propter naturam superficiæ, vnde & afflatu simpliciori prima elementa mundi sunt propagata.

Mundani systematis productio facta est ad normam lucis sphericè diffusa.

Ex essentiæ verò dimanatione in orbem absolutum, & solidum, sphericæ scilicet circumferentiæ comparabilem esse quoque compositum, & determinatum prorsus per hæc inferiora dimanauit. Vides igitur quomodo ad lucis motum physicum tota hæc corporea mundi moles paulatim fuerit euoluta.

Porrò nihil in mundo diuinæ Trinitati reperitur Sole similis. In vna enim Solis substantia tria quidem inter se distincta sunt, pariter & vnita. Primum est naturalis foecunditas sensibus imperceptibilis. Secundum, manifesta lux eiusdem ex foecunditate manans, ipsi equalis. Tertium ab utroque vis calefactiua, penitus par vtrique: Foecunditas Patrem refert: Lux verò intelligentiæ similis Filium per intellectum conceptum: Calor Spiritum amoris repræsentat. Quæ omnia pulcherrime hoc diuino sanè epiphonemate indicat.

Sol s. Trinitatis symbolum.

Verùm vt hi gradus lucidorum meliùs intelligantur, paulò fufius de ijs ratiocinandum duxi, vt quanta Lucis & Umbrae cognitio in secretiori Philosophia mysteria aperiat, cognoscatur.

Epichirema II.

De descensu Luminis æterni in creaturas.

Nihil in hoc sensibili rerum ambitu esse, quod non essentiam, vitam, motum, ab infinita illa Luminis foecunditate participet; subtili sanè, & profundissi-

mo epiphonemate declarauit dilectus Dei discipulus Iacobus Apostolus: *Omne datum optimum, & omne datum perfectum descendens à Patre luminum, apud quem non est transmutatio, neque vicissitudinis obumbratio.* Quæ verba cum totius Theologiæ veluti quædam sint epitome, singula, quantum ingenij vires permittet, explicemus.

Cum igitur omnis creatura sit optima: Datum autem descendens à Patre luminum sit optimum; videtur ipsum donum Deus esse, cum nihil dari possit, quod infinitæ potentiæ suæ non subijciatur, neque quicquam dari, quod in eadem Dei potentia non contineatur. In potentia autem boni bonum est; sed optimum non est, nisi vnũ simplex ἀπλοῦν καὶ ἀμερόν. Cõmunicare itaque, nisi se ipsum: & cum veluti optimum, sui ipsius diffusiuum sit, necessariò se ipsum communicabit; erit igitur Deus, & creatura vnum & idem; secundum modum quidem datoris, Deus æternus, infinitus, incõprehensibilis: secundum dati verò rationem creatura tẽporalis, finita, comprehensa. Sed tam subtile negotium ad lumen veritatis Lydium examinemus. Rectè Philosophus formam definit eam esse, quæ dat esse rei: quæ ita tamen intelligenda est, vt non quispiam putet, rem à forma esse suum capere; esset enim res antequam esset; sed forma dans esse rei est ipsum esse in omni re, quæ existit; vt esse datum rei sit, ipsa forma dans esse. Deus autem est omnibus dans esse, vitam, motum; absoluta, & vniuersalis forma est, quam Platonici per animam mundi, Aegyptij per spiritum in omnia diffusum significabant. Sed quia forma dat esse rei cuiusque particulari, forma est ipsum esse rei; hinc est Deus Optimus Maximus dans ipsum esse. Non est igitur Deus forma terræ, aquæ, aëris, aut alterius cuiuscunque, sed formæ ipsius terræ, aëris, aquæ, absoluta forma. Ita quidem, vt Deus forma rerum catholica, formam det singulis, per quam existant. Est enim forma cuiuslibet rei creatæ descensus à forma vniuersali; ita forma terræ est forma eius, & non alterius. Quæ omnia mirabili sanè subtilitate nobis exprimuntur in Apostolico epiphonemate, quasi dicat, Datum optimum descendere, Colchodeam, id est formarum datorem non aliud à se ipso donare, cum donum suum sit esse optimum, absolutum, maximum, & catholicum; sed ex parte recipientis obstaculum esse, quo minus, vt datur, recipi possit, estque dati receptio descensiuæ, qua fit, vt infinitum finitè, vniuersale particulatim, absolutum contractè recipiatur. Talis autem receptio, cum à veritate se communicantis declinet, eam ad similitudinem quoque, & imaginem vergere necesse est, vt iam non sit veritas datoris, sed similitudo quædam, quam alteritas, diuersitasque necessariò consequitur. Verùm rei obscuritatem per lumen in lucem explico. Lumen forma quidem est vniuersalis omnis esse visibilis scilicet omnis coloris; est enim color nihil aliud, quàm contracta lucis receptio; neque permiscetur lux rebus, sed secundum modum & conditionem recipientis, descensiuæ quadam expansione recipitur, cuius terminatio color ipse est in perspicuo, secundum vnum modum ruber, secundum alium cæruleus, aut puniceus, secundum alium alius; ita vt omne esse coloris detur per lucem descensiuam, adeoque lux sit quædam colorum omnium forma bonitate sua diffusa in omnia; & quamuis hæc purissima se communicando diffundat, contingit tamen, vt mixta rebus vmbrosis, & opacis, ex varia receptione descensiuæ, pro varietate corporum, quibus affunditur, varia colorum quoque exurgat varietas, & mixtura, vt proinde lux sic recepta non amplius lux sit, sed color, vel lux sic recepta contractè. Quemadmodum igitur forma lucis se habet ad formam colorum; ita lux infinita, & forma rerum vniuersalis se habet ad formas creaturarum. Ita anima nostra vis descendens ad iudicandum vniuersalis, est vna, & simplex, tota in toto, & in omnibus organis; etsi oculus, vt videat animam, non vt virtutem vniuersalem discretiuam, sed eandem cum descensu quodam, siue contractè recipiat; vnde circa propria potentiæ suæ obiecta tantum versatur. Ita ad lucis exemplar substantialis forma vniuersaliter dans esse substantiale in quantum vnitas simplex no-

uem

Forma rerum
non est Deus.

Quomodo Deus
rerum forma sit
per lucem ostenditur.

uem veluti diffusis radijs, id est, nouem modis descensiuè secundùm modum quantitatis, qualitatis, relationis, actionis, passionis, situs, loci, temporis, & habitus recipitur, vt sic denario omnia compleantur. Sed quia quantitas non pure substantialiter, sed descensiuè cum contractione quadam recipitur; quantitas quoque substantia non est, licet omne quantitatis esse sit datum à substantia, sicuti omne colorum esse à luce corporea. Similiter de natura Angelica, humana, brutalique ratiocinandum: vt vel hinc pateat, cur Trismegistus Deum rerum omnium nominibus, & res omnes Dei nomine appellare voluerit: ipse enim forma operis sui (propter se ipsum enim omnia operatus est) se dedit mundum sensibilem, vt sensibilis mundus sit propter seipsum, vt receptio ipsius descensiuè, quæ in sensibilem gradum à luce in vmbra vergit, bonitatem ipsius sensibiliter attingat, luxque infinita vti sensibilibus sensibili, ita viuentibus vitali, rationabilibus rationali, intelligentibus denique intellectuâ radio fulgeat. Hinc patet quoque, quomodo creatura semper fuerit ab æternitate, seu luce æterna, qua descendit: cum enim data æternitas non nisi contractè sit recepta, hinc æternitas sine principio principiatiuè, & cum descensu recepta existit in mundo. Sed iam his ita declaratis, ad Patrem luminum redeamus.

Deus omnium nominibus verè cur appelletur.

Pater luminum Deus est, in quo nulla est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Pater luminum est, in quo tenebræ non sunt vllæ; fons luminum, à quo omne lumen; omnia quæ in mundo sunt, apparitiones & quædam lumina sunt vnus Dei, qui etsi vnus, non tamen, nisi varius in creaturis suis apparere potest, vt lumen in opacorum corporum coloribus. Descendunt igitur varia lumina ab intellectu Patris luminum: & vti hac ratione se manifestat, est vnitas simplex, & absoluta; principium numeri, maximæ, & incomprehensæ virtutis, cuius apparitio non nisi in varietate numerorum deprehenditur: est punctum, vis ineffabilis, quæ solùm in quantitibus ab ipso simplicissimo puncto descendentibus, quasi luminibus varijs notificatur: est momentum, vis simplicissima, & incomprehensa, quæ solùm in successiuo temporis fluxu deprehendi potest; omnia autem secundùm numerum in vnitate, secundùm quantitatem in puncto, secundùm fluxum successiuum in momento, & omnia secundùm id, quod sunt, fuerunt, aut erunt, aut esse poterunt, in infinita omnipotentia Dei virtute. Est enim Deus Optimus Maximus infinita virtus in actu, quæ dum ex natura bonitatis se vult communicare, à se varia lumina, quæ Θεοφανείας appellat Dionysius, diffundit. In quibus omnibus luminibus diuitias luminis gloriae suæ notificat. Sed hæc generatio, quæ fit, voluntariè fit, non habens causam, nisi bonitatem eius; fit in verbo veritatis: verbum enim veritatis ars est absoluta, quæ lumen dici potest omnis rationis, iuxta illud: *Ego lux mundi*. In hoc lumine, quod est Verbum, & Filius primogenitus, est suprema apparitio, & lumen, & splendor Patris. Omnes igitur apparitiones descendentes Pater luminum genuit, vt in summa virtute, & vnitionis fortitudine apparitionum voluntariè bonificarentur omnia apparentia alia lumina, quasi in abstracta filiatione omnis filiatio qualitercunque explicabilis, & in vniuersalissima arte, omne per artem quamcunque explicabile, & in absoluta ratione, seu discretionem omne lumen qualitercunque discernens, aut discernibile. Genuit autem nos in verbo illo æternæ artis, & apparitionis, vt dum lumen ostensionis eius, quod est Verbum infinitum, in descensu recipimus modo, quo huiusmodi in descensu à nobis recipi potest, simus initium aliquod creaturæ eius.

Vnitas multiplex in Deo consideratur.

Porro cum intellectus noster quietem, nisi intellectuâ natura eam apprehendat, non attingat, vt de potentia suæ virtute ad actum pergere queat; Spiritus perficiens, ipsi multa lumina præstat; omnia enim quæcunque creata sunt, lumina quædam ei sunt ad actuandam virtutem intellectualem, vt in lumine hoc pacto sibi donato ad fontem luminum pergat. Videt homo varias creaturas esse, & in ipsa va-

Quomodo Deus
sit omnia.

rietate illuminatur, vt ad essenziale creaturarum lumen pergat. Ita famulus Dei Benedictus totum, vel in vno radio, mundum videt. Nam dum videt aliam creaturam sine vitali motu esse, aliam viuere, aliam rationari; statim illuminatus, videt, & nihil omnium, quæ in creaturarum varietate apprehenduntur, de essentia esse intelligit. Cum igitur omnis creatura sit aliquid contractè, essentia omnium, non est aliquid omnium, sed nihil omnium incontractè. Ita essentiæ sensibilibus sunt insensibiliter in speciebus; essentiæ specificæ absque specificatione in generibus; essentiæ genericæ absque generalitate sunt in absoluta essentia, quæ est Deus. Sunt & alia lumina, quæ infunduntur per diuinam illuminationem, quæ ducunt intellectum ad perfectionem; sicut est lumen fidei, per quod intellectus illuminatur, vt supra rationem ad apprehensionem veritatis ascendat: & quia intellectus hoc lumine ducitur, vt credat se posse attingere veritatem, quam tamen adiutorio rationis, quæ est quasi instrumētū eius, attingere nequit, & sic infirmitatem, seu cœcitatē, ob quam baculo rationis innitebatur, quodam sibi conatu diuinitus indito, relinquit, & vt incedere possit, in verbo fidei roboratus indubia spe assequendi promissum ducitur ex stabili fide, quod amoroso cursu apprehendit; atque hac imbuti quicumque sine hæsitatione fuerint, omnia à Deo petita infallibiliter Christo promittente consequentur. Habet igitur vis nostra intellectualis lucis diuitias ineffabiles in potentia, quas tamen, cum in potentia sint, nos habere ignoramus, quo vsque per lumen intellectuale in actu existens nobis pandantur, & modus eliciendi in actum, ostendatur. Sicuti in agro pauperis sunt diuitiæ multæ in potentia, quas si quis ibi nouerit esse, & debito modo quæsiuerit, eas reperiet; nam ibi panis, vinum, carnes, lac, mel, fructus, linum, & lana, & quæcunque ad vitam sustentandam necessaria sunt: et si non videat oculo, at ratio ipsi lumen præstat, vt verè ea ibi latere cognoscat, dum agricultoriæ artis munitus subsidio, & gramen, & segetes, & omnis generis plantas, & arbores educit, quibus oues pastæ lanam, vaccæ lac, segetes frumentum, linum, ad contegenda corpora necessarium suppeditat adminiculum. Hoc igitur pacto illuminatus pergit fide, & fructum nanciscitur vitæ sensibilis. Hac ratione in potentia intellectuali agri omnia quæcunque ad vitam intellectualem consequendam conducunt, continentur, dum modo rectè colatur, & virtutes eius debitis exercitationibus, modisque exprimantur. Ad huiusmodi autem notitiam deuenimus per illuminationes eorum, qui virtute, & lumine interno pleni in huiusmodi agro excolendo multam, & diurnam operam impenderunt, qui mundi huius vmbrosam fugientes faciem, toto animo lucis incumbunt operibus, Philosophi, Prophetæ, & Viri Apostolici, per quos Dator luminum nobis reuelauit thesaurum absconditum, & modum custodiendi agrum, & leges, & præcepta, quibus, herbis noxijs, & infrugiferis, lolijsque extirpatis, in ipso arborem vitæ plantare, atque excolere possimus.

Similitudo præ-
dicta explicat.

Epichirema III.

Lux æterna quomodo in creaturis sit, et quomodo creaturæ lumen in lumine cognoscant. Effectus Solis & Lunæ omnis creatæ sapientiæ symbola sunt.

Archetypum mundi
di series.

SOL primò Angelici intellectus, obiectique; Luna verò humani intellectus obiectique est visibilis expressio. In Sole lux est limpida, sincera, sine macula, sine nube, vmbra, & caligine; in Luna verò vmbrosa, & varijs permixta lux visitur: ille sine imagine, & specie; hæc sua sibi specie, & imagine constans. Sol igitur, & Luna, ingentia mundi lumina, omnem nobis creatam sapientiam insinuant; omnem

diui-

diuinam apparitionem exprimunt. In Deo prima est substantialis, & increata sapientia; post Deum Angelus; post hunc homo, diuinæ consoles sapientiæ sunt; irrationale verò cuncta luce priuatur. Diuina sapientia immutabilis est, in sapientia, identitate, bonitate, virtute, pulchritudine, luce, & claritate perseuerans, ab omni insipientia, alteritate, malitia, dissimilitudine, tenebrarum, umbrarumque caligine immunis. Angelica autem, & humana creaturæ vagæ, sunt quidem sapientiæ capaces, diuinæque imaginis, ac lucis naturalia quædam specula, vel vt melius dicam arcana quædam diuini fulgoris promptuaria: quia tamen haud æterna sunt, sed ex non esse prodeunt, lapsa tandem à Deo, insipientiæ, inæqualitati, dissimilitudini, permissioni, passionibus obnoxia euaserunt: irrationalia verò liberi exortia consilij, vt quorum in hominis manu versentur habenæ, à suo ordine non deciderunt, quod enim docile ad sapientiam Deus non fecit, in insipientiam mutari non potuit.

Epichirema IV.

Omnis cognitio lux est, à luce primigenia infinita procedens.

Porrò cum Deus præcipuus, & totius naturæ Sol sit, & supremum totius cognitionis obiectum, omnis vis cognitrix (in quantum fieri potest) in Deo, vt potentia in actu connectitur, estque veluti quidam ipsius Dei aspectus, fulgoris ipsius receptaculum, naturalisque emanatio; sicut enim lux hæc materialis oculorum obiectum naturale est, in quod conuertuntur, ita vnaquæque vis cognitiua nititur in Deum, vt in proprium subiectum, vt in verum Solem, vt in finem, suumque vltimum conseruatorem. Sed hæc lux infinita, non eodem modo, non eadem facie, eodemque aspectu intellectui, rationi, sensuique reuelatur: intellectui enim reuelatur in lumine; rationi in umbra; sensui in tenebris; ab intellectu Angelico clarè, & nudè conspicitur; ab homine per umbrarum similitudines; ab irrationali in tenebris, & totius lucis priuatione. Lux autem ipsa in Deo est; & Deus est. Lumen verò prima est lucis emanatio, directusque lucis radius; umbra luminis est aut refractionis, aut reflexio; tenebræ autem dicuntur luminis priuatio; lux in Sole est, & natua quædam Solis claritas; lumen est, quod directo, & irrefracto radio à Sole deriuatur vsque ad mundum elementarem; umbra est luminis quædam per refractionem diminutio; tenebræ sunt lucis omnimoda priuatio. Quamdiu itaque per simile medium fertur vnus continuus, directus, & infractus lucis radius, lumen est; vbi verò in medio densiori diaphano, opacoue fractus spargitur, umbra censetur: at vbi medium adiaphanum solidum opacum, vti in terram incidit, illi tenebrarum est initium, ibi totius lucis occidit, interitque species. Qui gradus lucis & umbræ omnem nobis Vniuersi distributionem ob oculos ponunt. Deus in regione lucis est, lucem habitat, teste Diuo Ioanne, inaccessibilem; Angelus in regione luminis; homo in regione umbræ; animal in regione tenebrarum; lux prima in se ipsa; lumen directum in spacio empyreo; umbra in sublunari; tenebræ in visceribus terre. Aliter igitur patet Deus lux pura in Angelo, aliter in homine, aliter in animali: Diuina enim species in Angelico intellectu recepta, lumen est indeficiens, omnis macule, refractionisque expers: in humana verò ratione recepta, diuina species umbra est, dum sensuum ministerio impedita, non nisi per speciem vniuersi similitudinem umbras, effectusque rerum naturalium, veluti in speculo Deum intuetur. In animali verò totius lucis diuinæ extinctio est. Sicut enim in præcedentibus duas lucis species esse ostendimus, Lumen, & Umbra; ita duplicem quoque creatam constituimus Angelicam, & humanam, ob quas omnia, quæ in mundo sunt, condita sunt.

Quomodo Deus cognoscatur ab Angelo, & homine per lucem declaratur.

Angelus hominem, qui cognoscant.

Epichirema V.

*Deus fons lucis est, & Angelus primæ lucis speculum;
secundum speculum, homo.*

IN præcedentibus dictum est de ordine transfusionis lucis infinitæ in inferiora; nunc qua ratione recipiatur diuinæ lucis species in inferioribus, dicendum est. Deus igitur totius lucis fons inexhaustus recipitur ab Angelo immediate per medium lucidum, clarum, proximum, Deoque vicinum, nulla intorsionis, offensionis, que imperfectione foedatum: neque quicquam inter Deum, & Angelum intercedit, quod diuinæ lucis in Angelicum intellectum diffusionem impedire, aut ei obicem ponere possit; sed receptam diuinæ lucis imaginem, ceu speculo quodam lucis primo per medium dissimile, & refractionibus, intorsionibusque obnoxium reuerberat in intellectum creatum secundum, scilicet hominem; est enim Angelicum intermedium veluti umbra quædam, qua inter Deum, & hominem frangitur diuinæ lucis irradiatio, quæ diuini Solis ardores humanæ fragilitati intolerabiles diuinæ lucis radij quodam modo coërcentur, & consequenter inter nubem, & Solem diuinæ claritatis umbra causatur, quam umbratilis, & imperfecta nostra cognitio sequitur. Cùm præterea homo materialis sit, & ex terrenæ foecis compositione concretus, Lux veluti in opaco corpore fracta, vltiorem lucis negat diffusionem. Sicuti igitur humanæ umbræ causa est inter Deum, & hominem, Angelicæ nubeculæ interpositio, ita interpositio inter lucem Angelicam, & humanum corpus, tenebrarum in animantibus causa est. Iterum Deus cognoscibilis est ab Angelo, vt in cælo, ab homine vt in nubibus, ab animali vt in terra. Sed vt hæc melius pateant: Notandum est omnem vim cognitricem, vt paulò ante diximus, quadruplicem esse, increatam, Angelicam, humanam, animale, è diuino oculo quandoque in creatione emeruisse, quæ ad inuicem se habent, vt colores ad lucem. Optimè igitur diuinum oculum Lucem dicemus, Angelicum Albedinem, humanum Rubedinem, animalium Nigredinem. Sicut enim Lux fons, & initium, & perfectio colorum omnium, cunctis coloribus longè præstantior; ita & diuinus oculus omnium oculorum initium, & fons est: & sicut omnis color tribus præcipuè, duobus extremis cum medio exprimitur, ita & creatus intellectus trinus est. Sicuti etiam omnis color species quædam est, & emanatio lucis, omnis quoque creatus oculus diuinæ increatæ aciei species est, & substantialis emanatio. Diuinus igitur oculus causa, & fons omnis coloris; Angelicus verò primæ lucis speciei albedini, humanus rubedini, animalis denique nigredini aptè comparabuntur: ita vt ad diuinum oculum se habeat Angelicus sicuti candor lucis meridianæ; humanus ad hunc sicuti nubes rubicundæ, seu puniceus auroræ color; animalis verò sicuti nox, tenebræ, caligo nigro colore indigitata. Quæ omnia sequenti tabula comprehendimus.

Quomodo ordo
cognitionis ex
coloribus pate-
fiat.

Deus.	Angelus.	Homo.	Animal.
Mens.	Intellectus.	Ratio.	Sensus.
Lux.	Lumen.	Umbra.	Tenebræ.
Lux.	Albedo.	Rubedo.	Nigredo.
Supercœlestia.	Cœlum.	Nubes.	Terra.
Lux perpetua.	Meridiana.	Crepusculum.	Tenebræ nocturnæ.
Ignis.	Aër.	Aqua.	Terra.

Vides.

Vides igitur, quomodo Angelus, & Homo, diuinæ lucis influentia per vnionem in Deum euadant, quisque pro speculationis siue visionis conditione: Angelus in Deum elatus tanquam in obiectum simplicissimum, æternum, immensum, optimum, verissimum, sine specie, contemplationis vi vnus cum eo efficitur: humani verò speculi obiectum, vnio Dei, & Angeli exprimit, in quantum homo Deum non immediatè, sed sub nube Angelica peruiū, & diaphanū cognoscit. Deus videtur ab Angelo, vt Sol albus, & candidus, nulla nubis macula, aut coloris specie attritus; ab hoc, vt Luna, rubeus sub maculosa facie veluti sub reflexo ab Angelico lucis speculo angulo, & sub nube, & caligine; ab animali, vt terra nigra, tenebrosa, opaca, radijs lucidis imperuia, & inaccessa spectatur. Angelus, & homo medij sunt colores, qui diuina luce, aut in nubem, aut in solidum corpus tendente, nascuntur: Deus, vt ignis; Angelus, vt aër; homo, vt aqua; animal, vt terra. Deus, vt mens; Angelus, vt mentis conceptus; homo, vt vox; animal, vt scriptura. Atque hæc sunt quatuor præcipua vniuersi entia; hæc vera, & substantialia mundi elementa; hæc illa animalia oculis, vt Scriptura testatur, ante & retrò plena; oculi enim eorum sunt cognitivæ facultates, quæ præfatis hisce quatuor insunt; mēs diuinus est oculus; motus Angelica acies, ratio humana; sensus vterque animalium oculus est. Ex his patet quomodo Angelus sine specie, & imagine; homo verò cum specie, & imagine intelligat. Angelus enim, vt diximus, Deum videt purum, simplicem, sine vlla mixtione, sine specie, & imagine, vt mundanum, & lucidissimum Solem, in quo nullam deprehendit effigiem, vmbra, nubem, aut caliginem. Hic autem cum vi cognitionis primus euadat in Deum, recipiaturque in Deo, fit, vt Deus ab Angelica insitione, & coniunctione aliquo modo dicatur vmbra, effigiatur politissimo similis speculo indita specie, atque effigie adumbrante. Hæc enim effigies est Angeli in diuino speculo tanquam potentia in obiecto receptio, & insitio. Sub hac itaque Angelica effigie, imagine, & vmbra diuini speculi, humanus intellectus, post Angelicum intellectum secundo loco in Deum euadit: humanus enim intellectus, qui Angelicus in Deum processit, Deum speculatus per speciem, siue Angelicam imaginem, Deum cernit per Angelicæ speciei, & imaginis vmbra, per quam Deus non secus intellectum nostrum pellucet, ac per lunare speculum sub vmbra, & insitione maculosæ Lunæ vultus nostris oculis demonstratur. Ex his liquet præterea, cur visibilis iste mundi Sol radijs suis exuperantissimis infirmam nostrorum oculorum aciem hebetet, obtundatque, in tantum, vt eum nulla ratione irretortis oculis sustinere possimus; Luna verò temperatis ignibus, mitioribus lucis spiculis se se nobis innoxio obtutu spectandam præbeat. Est enim Solis Angelici intellectus, sublimioris videlicet oculi, obiecti vestigium; Luna autem, id quod nostris intellectibus à natura obiectum, atque repræsentatum est, congruè & sine læsione videtur. Sol visibile signum est totius Angelicæ scientiæ, & contemplationis; Luna verò visibile itidem signum humanæ speculationis, & scientiæ: Angelico enim intellectui patet diuinus Sol, purus, & speculum sine macula, & sine imagine; humano verò innotescit & Luna maculosa imagine conspicua. Plura hoc loco dici possent de mira huius inuisibilis Luminis in triplicis mundi, Archetypi, intellectualis, rationalisque effectibus. Verum cum hæc omnia Theologiæ nostræ Hieroglyphicæ referuauerimus, hic tantum obiter ea indagare voluimus.

Modi diuersi cognitionis. Angelici, & hominis.

Theologia hieroglyphica.

Epichirema VI.

De lumine intellectu.

VT omnium intellectuum videas colligationem mutuam, scito in primis esse ipsum atque ipsum vnus, quod ex supereffluenti bonitate extra se in alia quo-

quoque naturarum genera fluxit, paulatim delapsum veluti per gradus à perfectissimis naturis per imperfectiores ad imperfectissimas defluxisse, & demum deficere in materiam primam, quæ prope nihil esse videtur. Hinc in Deo colligimus esse quoddam absolutum rerum, & supereminens, in intellectu esse intelligibile, in anima esse naturale. In primo igitur ante species rerum per modum maximè vnus collocantur. In secundo, siue intellectu per modum idearum plurium in mundo quodam exemplari, atque intelligibili primo. Quanto deinceps inferiorem ordinem mundi res obtinent, tantò magis & ab ipso esse intellectus primo deficiunt, & ab vno delapsæ in multitudinem, modum quoque suæ cognitionis magis mutabilem, & partitioni obnoxium trahunt; quam diuinam Mètem Maximus Tyrius Philosophus rectè Soli comparat, cuius potestas est vno simul intuitu cœli, & terrarum opera omnia latè inspicere; humanam verò, inquit, more viatorum, non nisi mora longissima, atque diuersis temporibus vniuersâ regiones peragrarè. At prior ille est, quam Plato mundi Parètem, atque Opificem vocat: sed neque nomen enunciat, quod minimè nouit, neque colorem prodit, quem minimè vidit; neque denique magnitudinem exhibuit, quam nunquam attigerit. Tota autem ab integra, non nisi vacuæ, atque in se contractæ illabitur menti, quæ tum demum sese illam videre perspicit, atque in actum suum reflectitur; cum ad eò recta est, & valida, vt aciem suam sincerissimam illam in lucem possit intendere, cuius aspectus neque caliget vnquam, neque grauata compedibus virtus nimium ad terrena reuellit; quin, potiùs iuxta consilium Tyrii, aures ad terrena, & sensibilia protinus obstruat, seque ipsam duntaxat verissimo rationis influxui, & diuini amoris gubernationi commendet.

Elegans similitudo.

Tres Classes intelligentium.

Sunt igitur classes intelligentium rerum præcipuæ tres, Deus, Angelus, Anima. Deus nihil suscipiendo intelligit; sed per comprehensionis modum omnium in se ipso, scilicet facultatem suam cõmunissimam distribuit in inferiora singula. Medius Angelorum ordo capit ideas vniuersales à superiore Bono, ac distribuit inferioribus, atque per Dei lumen rerum omnium effectiuum, earundem rerum species haurit, atque intelligit. Animæ rationales capiunt rerum species, in inferiores non distribuit. Quæ omnia per Lucis & Vmbræ rationes declaramus. Hæc ergo tibi potissimum quatuor ob oculos pone. Finge primo Lucis diuinæ radium à superna Mente diffusum. Secundò, species siue ideas, rerumque creandarum rationes in ipso radio veluti lumina existentes. Tertiò, Mentem, quæ radium hunc in continuum manentem, suscipiant. Quartò, ac postremo, istius tam fœcundi radii fœcundarum Mentium vires, atque actiones. Primum enim diuinus ille Radius, prout in simplicissima Dei vnitatem consistit, simplex est prorsus, atque vniformis, idcirco & ideam vnicam offert diuino oculo; sed illam interim per multos effendi gradus medios rebus gignendis communicabilem. Quò autem idea à diuina vnitatem magis recedit, hoc formam magis multiplicem induit, in colorum misturam desinens; vt linea à centro producta in ipso est indiuidua, recedens autem longiùs, in portiones plures extenditur. Simplicius igitur radium capiunt Mentes superiores; reliquæ verò quo magis declinant, eò multiplicius.

Modus intelligendi humanus quis sit?

Quod autem ad intellectionis modum attinet ipsis humanis mentibus abditissimum, statuit illum Plotinus versari semper circa diuina modo quodam indiuisibili; mihi tamen secundum recessum ab intellectu primo, ac propter affectionem ad potentias inferiores non nihil quoque à summi Boni stabilitate desciscere, & mutabilitatis umbram induisse videtur, in qua nihilominus supra facultates animæ cæteras naturæ vnus, ac stabilis imago pulcherrima semper elucescat. Quare & tres illius agentis intellectus particulares aliæ veluti species à plerisque recensentur: Influxus nimirum: Abstrahere: atque intelligibilem speciem procreare. Influxus fit à primo ente ad vltimum per ἀνάλυσιν: Abstractio ab infimis ad summa per σύνθεσιν:

Διασιν:

Intelligibilis speciei productio ad normam lucis, & colorum, ipso Philosopho teste contingit, hac comparatione. Sicuti enim lumen efficit colores actu visibiles, quæ in abyſſo abditi de ſeſe non niſi potentia visibiles ſunt; ita intellectus agens ea quæ ſunt de ſe nobis poteſtate intelligibilia, vt intelligi poſſint, actu, efficit: & ſicuti lumen colores efficit actu visibiles eos non videns, ita intellectus agens actu efficit intelligibilia ea non intelligens: & ſicut denique lumen colores efficit de potentia visibilibus actu visibiles; dum partim quoque eorum ſimulacrum, ſiue materiam in medio, & in organo viſus, ſiue in oculo producit; ita intellectus agens efficit omnia actu intelligibilia, dum rerum in mente poſſibili intelligendarum imagines ab omni materiæ contagione remotas producit: & ſicut denique lumen in ſua functione obeunda nullo vtitur instrumenti corporei ministerio, ſed ſola ſui præſentia colores actu visibiles efficit; ita & intellectus. Hæc autem ſingula veluti in momento præſtat, ac celeritate tanta in plerisque, vt ſuamet inter diſcurrendum veſtigia concitatus animus egrè aut obſeruare, aut proſequi poſſit. Virde & Plotinus intellectum hac ratione conſideratum non incongruè appellat, Lumen mira dexteritate perpetuò in ſe reflexum.

Epichirema VII.

Lux Rationalis, & Phantaſtica.

Tantum inest umbrarum, & caliginis imaginatrici facultati infernæ animæ parti, vt quæ vel ipſi naturæ conſeſſa non ſint, ſibi vt fingat concedi liberum putet; ac ſanè in errores foediſſimos hæc nos citò conijceret, niſi lux Rationis lumen præberet, erroneoſque huius impetus, obiurgans acriter, indrepanſque tanquam è ſpecula cohiberet: namque hæc in alium rerum apparatus in altius rerum theatrum conferens ſpectra inania cum ingenitis rationibus confert, mox & bonos promos condos imitata, quæcunque ab illa exegeris acri ſcrutinio poſtquam inuenit, elargitur. Eſt igitur Ratio, ſeu cogitatio, vera intelligentia quædam latius explicata, quæque modò ad imaginationem deuoluta, perque ipſam ad ingenium animalis, vniuerſales characteriſmos ad particulares uſque deriuat; modò has cum illis clarè componens, quo diſſentiant, quoue conſentiant, diſcernit, & iudicat; adeò vt diſcurſum eius, vel ipſi Metaphyſici perfectè circulaſem aſſerant; atque pro varia diſcurſus ratione, varia quoque nomina ſortiat. Etenim quandiu circa ſe ipſum voluitur, atque in ſe reflexa contuetur, propriè rationalis apparet totius conuerſionis meta; centrum perfectionis, cum ad intellectualem ſeſe naturam recipit, ipſamet intellectualis efficitur; cum ad imaginationem, animalis, & phantaſtica; vt non ineptè illud ex antediſtis ſtatui poſſit, veros diſcurſionum circulos neque in phantaſia, neque in intellectu ipſo veluti ſubiectis eſſe collocandos, ſed potiùs in Ratione media. Nam cum Intellectus ſtabilis ſit, actionem nõ niſi ſtabilem producit, qualis ex orbe Solis puriſſimo fluit, dum lucis ſuæ radium in hæc inferiora demittit; ille enim lucet per lumen, atque viuificam qualitatem, orbis cœlorum perrumpit intermedios, naturamque ætheream tranſiens, per aërem demum, atque elementa cætera uſque ad vniuerſi centrum permeat; motum tamen alium à cœleſti nullum habet, nec propriè ad corruptibilem hanc regionem peruenit, ſed contingit tantum ſecundum radiorum ſcilicet continuam diſſipationem. Sunt itaque in intellectu quidem omnium circuloſum ideæ perfectiſſimæ, & maximè ſtabiles; ſed quia propriè non mouetur, nec diſcurrendo circulum facit, ipſa Ratio intellectualis Intellectus radio percuſſa, atque ex illo non aliter, quàm ex puncto lineæ, ſiue ex lucido corpore radius naſcitur, primam aſcenſus, deſcenſusque ſemi-

Rationis motus.

tam ducens, in quo profectò simplex, & primum apparet totius conuersionis rudimentum, quale in linea orbiculariter reflexa. Ex hoc principio ascensus, descensusque circuitus primi, vt diximus, fiunt in longitudinem solam, & secundùm relationem, quæ sit æquiuocè ad idem commune punctum, siue principium: eamque conuersionem ideo metaphysicam dicimus, & ab intellectu dependentem, quòd quamuis Ratio sit causa proxima, hanc tamen non à Ratione, vt ratio est, perfici videamus; sed quatenus ab actionum radio, ac mente superiore formatur. In Phantasiæ sensu verius conuersionum umbras quasdam, & typos rudiusculos, quàm solidos circulos, possum animaduertere; non quidem propter stabilitatem nimiam, vt in intellectu vsu venerat, sed propter motionis *arrazias*: nam quamuis ascendat, descendatque, variè etiam componat, ac diuidat in orbem; tamen hoc mi nimè continuum venit, nisi intercedens Ratio spectrorum mobilitatem infusæ desuper mentis stabilitate vinciat, & refrænet: illa enim rerum addiscendarum formulas partim ex se ipsa possidens, partim ex alto hauriens, intelligentiæ lumen in phantasiam defert, vt Lunæ corpus cæterorum planetarum, & syderum radios in orbem hunc elementarem: vnde & Phantasiam efficit Ratio, & ab eadem rursus afficitur iuxta diuersas obiectorum species, quæ per intellectus lumen abstractæ, & per rationem sublatae altius expendantur, donec in orbem reuolutis omnibus,

*Concretans exemit labem, purumque relinquit
Aethereum sensum, atque auræ simplicis ignem.*

Itaque diuinus ille radius à Sole æterno in orbem continuum manans, à mente per animam in naturam, atque materiam transit colorum umbris obfuscatus, in qua tandem fingit extraneas quasdam umbratiles tantùm similitudines; vt lumen colorum imagines in obiecto speculo repræsentat: nam ex puris paulatim fiunt impuræ, dum à contrarijs coinquinantur; vnde & ex vnitatis dissipatae, ex vniuersalibus singulares, ex stabilibus planè instabiles, atque caducæ, pristinam requirunt puritatem, atque ex humili in altum raptæ, ipsius magni Dæmonis, vt Aegyptiorum more loquar, Amoris, videlicet, quantum in ipsis situm est, rursus emergunt. Quocirca & animus inferioris mundi colonus, ob commercium, & conuersationem intelligentiarum, partim fugacis corporis, ceu profugus fato, terris iactatus & alto, assumit ipse quidem per sensum has à materia pollutas rerum similitudines; deinde collectas per phantasiam, purgat, colatque per rationalis potentiae cribrum; ligat postremo cum vniuersali mentis idea, fruiturque iam Psyche pulcherrima sui complexibus mariti, cœlestis Cupidinis scilicet, vbi pota nectare, nepentes satura, atque ambrosiæ, mensisque paulatim assuescit supernis. Atque ita hominis anima per reflexi radij in sublime labefactatum orbem ex descensu in multitudinem penè restituit. Quod si huius conuersionis obscuram quoque in rebus sensibilibus imaginem voles; rursus ad Solis actionem te conuertito, diligenter obseruans, quomodo ex orbe illius amplissimo, vel potius diametro, per foramen angustum in obiectum parietem illarum conū pyramidalem formet, atque in ipso foramine parietis proximi sic radij obliquati in continuum proferuntur, vt transuersi penitus, parique proportione depressi, quem dudum colligebant, in oppositam alterius muri planitiem decidant, orbemque fulgidum ad Solis similitudinem referant; vt libro secundo huius fusè ostensum est; tantò sanè ampliorem, quantò à foramine longius transuersi radij in continuum prorogantur, adæquaturi scilicet globi Solaris amplitudinem, si æquali spacio à cono deciderint primum atque à Sole defluerint. Ita & idearum influxus à suprema vita in inferiorem deriuati, ex angustissimis maximè in angustiam particularem rediguntur, donec à materie, atque corporibus reflexi, iterum in humanos animos ex singularibus facti vniuersales, amplitudine pristina potiantur.

Motus phantasia.

*Vnio anima cū
caelestibus.*

Epichirema VIII.

Quomodo lumine creatura Creatori perfectè uniatur.

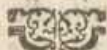
Nemo mortalium Solem, uti est, irretortis oculis sustinet, nisi medium inueniat, cuius ope lucidissimam caliginem intret. Huiusmodi verò media sunt vitrea spicilla diuersis coloribus tincta, hisce enim intermedijs splendoris summa vis infringitur, ut radium sustinere possit. Vitrea verò in hanc qualitatem, primò ex cinere, & arena reliquis terrenæ miscellæ facibus, per ardentissimum ignem in fornace multo tempore per purgata, variaque politione adhibita, tandem in substantiam clarissimam, limpidissimam, aërique purissimo simillimam exurgit. Haud dissimili ratione anima per purgata euadit ad vnionem lucis æternæ, intratque caliginem, quæ iuxta Diuum Dionysium nihil aliud est, quàm lumen inaccessum Diuinitatis, ac incircumscrip-ta, penitusque interminata, & superfluentissima plenitudo. Splendidissima pulchritudo, serenitas denique & dulcedo lucis æternæ, qua lumini æterno vnitur ea, quæ sequitur, ratione. Admissa anima contemplatiua ad caliginem diuinam, cum in ea sit pars intellectiua, & affectiua, illa, quæ & Intelligentia, intuetur quodammodo in nebula Dilectum, dum eum per vicos, & plateas, id est in singulis rerum creaturarum ordinibus veluti speculis quibusdam latentem lustrat, & admiratur; qui tamen intuitus adeo obscurus est, ut intuendo non intueatur anima. Itaque iacere censetur ante domiciliij tenebrosi ianuam, vel adyta, ibique clamore, gemitu, suspirijs, votis, supplicatione repetita postulare, manifestare sibi desideratam toties faciem, & ut facilius, quod intendit, assequatur, exuto rerum terrenarum amore, caducarumque voluptatum etiam licitarum, perfecta abrenuntiatione, carnisque titillatione, per continuum mortificationum exercitium, corporisque castigationem suppressa, quibus veluti in fornace, ardentissimo amoris diuini igne excocta anima, terrenæque affectionis facibus paulatim omnimode exuta, in maximam claritatem insurgit, radijsq. diuinis se peruiam facit. Similisque paulatim Dilecto, terrenarum cupiditatum impedimentis unctio misso, per exactam voluntatis cum diuina conformationem, dum ad eum anhelat, rapitur pars affectiua, quæ & Voluntas, ad inhabitantis caliginem familiarissimum congressum foris consistente intelligentia. Quocirca eleuatur per charitatiuam Dei subleuationem, ut Theologi loquuntur, supra ipsam intelligentiam; sibi autem constituta Voluntas incipit nouo quodam pacto per incitatissimum affectum in Deum ferri, ab illo amari, ut sponsa; illum amare, ut vnice dilectum, ab illo dilectionis tenerimæ vnus stringi; illam ut vniceam spem suam ori suauissimo apprimere, denique ineffabili ratione æterno lumini purissimè coniungi, necti, vinciri, in illud transfundi, diffuere, transformari; sic Dilectum suum percipit, gustat, eoque fruitur Voluntas vnita Deo. Tum verò Intelligentia, singulari Numinis fauore, & ipsa ad superiora euocatur adyta, & veluti Sancta Sancto: um caliginosi Templi ingreditur; per dēssimam incomprehē sibilis caliginis nubem enititur, ad ipsum æternæ lucis thronum instar vitri mundi, omni facie turbida expurgati, adducitur, ibidem nouis splēdoribus illustratur. Et quoniam nemo lucem illam inaccessam, & incomprehensibilem sufferre potest, anima in hoc statu constituta instar vitri cuiusdam lucidissimi fulgidissimo colore tincti inter Solem, & animam intermediij, irretorto tandem in lucem infinitam oculo fertur. Atque hæc est illa altissimi gradus contemplatio, tot asceticorum expetita votis, tot celebrata encomijs, tot nominum obuelata inuolucris, tot rerum designata symbolis: quæ uti maximum in hac vita mortali beneficium animæ concessum; ita quoque non nisi paucissimis, & hominibus prorsus diuinis, communicatur.

*Transformatio
animæ in Deum
quomodo fiat.*

*Cōtemplationis
donum.*

SPHAERA MYSTICA,

SIVE

TROPOLOGIA
LUCIS ET VMBRAE.

VA ratione Deum per Intellectum, id est lucem cognoscere possimus, in præcedentibus dictum est; restat, ut quomodo eundem per Voluntatem, id est, umbram, cognitum adipiscamur, adeptoque æternum gaudeamus; ita per elementa quasi per gradus quosdam ad ætheream, & diuinam sphaeram nostra procedit consideratio, in qua corruptibilis motus, & materiae fordibus relictis, diuina tantum longè his præstantiora, longeque digniora speculabimur. Deus itaque lux est, lux æterna, ex mente Trismegisti sphaera est, nullis circumscripta terminis, nullis definita mensurationibus, ut pote cuius centrum ubique, circumferentia nusquam; sphaera luminis infiniti, cuius radius æternæ gloriæ, siue diuini Verbi splendor, radius in se reflexus, Spiritus ille amoris à Patre, & Filio æterna origine procedens, cuius axis æterna subsistentia, infinita magnitudinis extensio, Horizon; infinitæ bonitatis diffusio, Meridianus; Aequator iustitia; Zodiacus duodecim signis conspicuus, duodecim diuinarum virtutum emanationes, quas attributa Theologi vocant, ex ineffabili diuinæ lucis fonte veluti totidem actinobolismi profluentes. Firmamentum rerum omnium siue possibilium, siue impossibilium, diuinæ mentis ideæ, & exemplaria, creaturis denique omnibus veluti vestimenti Dei, ut Rambam docet, umbris quibusdam existentibus. Ad huius itaque exemplar sphaera mystica constituta est septem planetarum sub duodecim signorum circulo perpetuo incedentium, dispositione admirabilis, quæ in fluxu suo fecundo æternæ vitæ fructum mystico animarum mundo confert. Quæ, ut intelligantur, sciendum est, hanc sensibilem mundi machinam triplici spacio veluti tribus zonis distinctam constare: quarum prima mundum, siue spacium determinat sublunare; umbrarum, & vicissitudinum regnum. Secunda mundum, siue spacium sydereum, lucis, claritatis, & pulchritudinis latibulum. Tertia mundum empyreum, siue Firmamentum, innumera luminum multitudine coruscum. Primum sublunaris mundi spacium, Ecclesiam militantem refert, varijs umbrarum, nubium, eclipsiumque vicissitudinibus in summa instabilitate constantissimum: luctum, & militiae, tentationis, probationisque regnum; ubi bona malis, læta tristibus, acerbis dulcibus, ita permixta sunt, ut nihil solidi, nihil stabile suis promittat habitatoribus. Mundus verò sydereus septem spiritualium charismatum, veluti septem planetarum, influxu suo mysticum hunc militantis Ecclesie mundum stabilietium confortantiumque denotat regionem: & per Lunam humidorum reginam quidem, quid aliud denotatur, nisi viuificum sacri Baptismatis lauacrum, qua mentes lustralibus aquis ab omni inquinamento expiatae, per Fidem in veram, æternamque lucis semitam disponuntur? Quid Mercurius, vis rerum confortatrix aliud designat, nisi sacri charismatis mysterium, quo per aquam vitæ anima regenerata, oleoque delibuta

Creatura umbra sunt vestimenti Dei.

Mystica mundi distributio.

Luna.

Mercurius.

ta salutis, contra omnes Aduersantium potestatum machinationes, confortatur, muniturque? Per Solem, si quid per aliud, cerrè luculenter significatur Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum, vena vitæ, fons salutis, robur, cibus, & nutrimentum animarum, radius lucis æternæ, mentalis mundi Sol fulgentissimus, omnium donorum, gratiarumque spiritualium penurarium, quo omnia animantur, roboranturque, quæcunque radium tam immensi luminis sollicita, ac studiosa dispositione receperint. Quid verò per vniformiter difformem Solis lucē aliud indicatur, nisi huius militantis Ecclesiæ diuinus splendor, in qua sunt diuisiones gratiarum; ecce difformitas: vt Ecclesia Dei assistat à dextris Dei circumdata varietate; idem autem spiritus; ecce vniformitas: & diuisiones ministrationum sunt; ecce diuersitas: idem autem Dominus; ecce identitas: & diuisiones operationum sunt; ecce multitudo: idem verò Sol, qui operatur omnia in omnibus; ecce vnitas. Charitas quoque diuina vniformis est, cum omnes ad eandem beatitudinem euehat; difformis est, cum nonnullos Arcturi, Aldebaran, Basilisci, Spicæ virginis, Castoris, & Pollucis instar, quosdam vt primæ, alios vt secundæ, tertiæ, quartæ, quintæ magnitudinis illustres, atque splendidos efficiat. Vnicus autem Sol Christus, vnica Luna Dei paræ, mundi huius mystici præsidēs.

Per Martem nobis Pœnitentiæ innuitur Sacramentum, quo anima Martia quadam fortitudine roborata, bellum mundo, Diabolo, & propriæ carni indicit, peccatorum monstra vera cordis contritione expugnat, rebellia membra continuæ corporis castigatione subiugat; & sic tandem omnes Diaboli machinas, luminis Fidei ductu victrix profligat.

Per Iouem dignitatis, potestatisque largitorem, pulchrè nobis indicatur Ordinis Sacramentum, cuius influxu potestas, dominium, & perfecta Iurisdictio in animarum administratione conceditur.

Per Saturnum denique Mortis Symbolum, rectè extremæ Vnctionis denotatur mysteria, qua per olei salutiferam vnctionem homo dissolutioni proximus ad felicem, & beatum animæ transitum disponitur.

Quid denique per Venerem, nisi Matrimonij Sacramentum notatur, qua coniugibus sub perpetua indiuiduæ vitæ societate in propagandæ sobolis gratia instituta, fidei, amoris, pietatis, & honestatis maritalis gratia conceditur?

Vidimus septem mysticorum Planetarum in mundum sublunarem influxum: iam empyrei mundi influxum breuiter quoque consideremus. Firmamentum Zodiaco spectabile, appositè triumphantem nobis denotat Ecclesiam, Sanctorum regnum, regnum gratiæ, & luminis; vbi nulla mutatio, aut vicissitudinis obumbratio, vbi neque nox, neque dies, sed Agnus lucerna est. Sub hoc Zodiaco Sol iustitiæ, lucerna Paradisi perpetuò decurrens varios illustrat Beatorum status, per duodecim signa Zodiaci significatos, in quos gratiarum, & charismatum lumina influit. Ita per Arietem animal mansuetum, & ad occisionem promptum, Martyrum designatur status: per Taurum status Patriarcharum, omniumque eorum, qui vineam Domini maximis pro honore Dei exanthlatis laboribus coluerunt: per Geminos status Doctorum, qui voce scriptisque veluti binis Charitatis alis in Deum, & proximum æstuantes viam lucis æternæ omnibus credentibus aperuerunt; vnde status couersorum per Cancrum notatus emergit: per Leonem Apostolici viri, qui diuini verbi rugitu, torpentem mundum à veterno mortis ad lumen fidei vitamque suscitauerunt: per Virginem quid aliud, nisi immaculatus Virginum status innuitur, qui seipso castrantes propter regnum cœlorum, voluntaria sterilitate fructus pepererunt vitæ æternæ, quique cum mulieribus non coinquinati sequuntur Agnum quocunque ierit? Per Libram apprimè Regum, & Principum beatorum status intelligitur, qui in hoc mundo iustitiam cum pietate administrantes, diuini luminis cultum omni studio, & sollicitatione procurarunt: per Scorpionem rectè status pœnitentium,

tium, qui in hoc mundo voluntaria corporis, membrorumque castigatione, & compunctione cordis ardentissima, laureolam acceperunt luminis vitæ: per Sagittarium quid aliud denotatur, nisi Prædicatorum status, qui corda peccatorum diuini verbi iaculis penetrantes in semitam lucis direxerunt, & tanquam fortissimi venatores, enectis pestiferis monstris, vineam Domini ab omni cōragione immunem conseruarunt? Per Capricornum verò denotatur contemplantiū status, qui diuinæ contemplationis rupem ascendentes, diuiniq. verbi dulcedine absorpti, diffusis radijs, cornuta apparent facie à consortio sermonis Domini. Per Aquarium Anachoretarum status designatur, qui in hoc mūdo angustiati, afflicti, in melotis, & pellibus circumcumeutes, in solitudinibus errantes, incolatus sui prolongationem profusis lacrymarum fontibus testati sunt. Per Pisces denique, quid aliud, nisi turba illa beatorum magna, quam nemo numerare potest, quæ in diuinæ contemplationis Oceano oberrantes laureolis triumphat, & luminibus pro meritorum proportione vnicuique communicatis? Atque hîc est Zodiacus mysticus sub duodecim portis, duodecim nominibus duodecim tribuum filiorum Israël in Apocalypsi indigitatus; tabernaculum Dei cum hominibus: cuius lucerna Agnus, id est Sol iustitiæ Christus. Luna Deipara duodecim stellis coronata, id est duodecim signis circumducta. Stellæ, Sancti, qui sicut scintillæ in arundineto discurrent; veluti duodecim sedibus dispersati iudicabunt nationes, & dominabuntur populis, & regnabit Dominus eorum in perpetuum. Vidimus igitur mysticum Zodiacum. Iam nihil restat, nisi vt practicas quasdam regulas ex Luce & Umbra desumptas tradamus, quibus ex tenebris in admirabile illud lumen consortij Sanctorum emergere valeamus.

Regulæ Tropologica.

Quibus Anima ex umbra in lumen emergens, perfectè æterno Lumini, à quo profluxit, coniungatur.

Regula I.

Mundi sensibilis contemplatio.

IONYSIVS ille Areopagita acutissimus Theologus, lucem contemplans æternam, quærit, quomodo nos Deum, qui neque intelligibilis, neque sensibilis, neque omnino quicquam intelligibilem est, cognoscere possimus? Fortè verè dicemus, nos lucem æternam ex ipsa natura, vt potè inaccessa, & incomprehensibili caligine, super omnem rationem, & sensum recondita, minime cognoscere: sed ex creaturarum omnium ordinatissima dispositione, vt ab ipso producta, & imagines quasdam, & similitudines diuinorum ipsius exemplarium præferente, ad id, quod omnia transcendit, veluti per lucis quasdam semitas tendimus in omnium eminentissimam priuationem, atque in omnium causam. Ideò & in omnibus lux æterna cognoscitur, & seorsim ab omnibus, imò per lucem, & umbram, hoc est, scientiam, & ignorantiam, cognoscitur Deus, estque ipsius & intelligentia, & ratio, & notio, & tactus, & sensus, & opinio, & imaginatio, & nomen, & alia omnia; & tamen neque intelligitur, neque dicitur, neque nominatur, neque est aliquid illorum, quæ sunt, neque in aliqua creatura cognoscitur, & tamen in omnibus omnia est, & in nihilo nihil; & ex omnibus, omnibus

cognoscitur, & ex nullo nemini. Quippe & ista de Deo luce æterna rectè dicimus, & ex substantijs omnibus celebratur, & laudatur iuxta omnium analogiam, & rationem, quorum est Author. Per ignorantiam, siue caliginem quoque cognoscitur, secundum eam, quæ supra intellectum est, vnionem. Quando intellectus lux secunda ab omnibus entibus recedens, deinde & seipsum dimittens vnitur fulgentissimis radijs. Vnde & illic imperferutabili profunditate sapientiæ illuminatur. Dixi supra, ex omnibus quoque eam cognosci: ipsa enim lux incomprehensibilis omnium effectiua rerum, indissolubilis omnium concordia, & ordinis causa; & semper fines priorum connectens principijs secundorum, & vnã vnuerſi conspirationem, & harmoniam pulchram faciens. Nam cum hic mundus pulcher esse debuit, & partes eius non potuerunt esse præcisè similes, sed variæ, vt immensa pulchritudo in ipsorum varietate perfectius reluceret, quando omnia, quantumcunque varia, non fuerunt pulchritudinis expertia; placuit Creatori talem varietati concreare ordinationem, vt ordo, qui est ipsa pulchritudo absoluta, in cunctis simul reluceret, per quem suprema infimorum, infimis supremorum conexa concorditer in vnã mundi pulchritudinem conspirarent. Proportio igitur cuiuslibet membri ad quodlibet, & ad totum, ordinata est ab omnium Ordinatore hominum, tam maiorem, quàm minorem mundum pulchrum create; sine quo nihil ordinatum, nihil dispositum, omnia inconcinna existerent. Atque hac cognitione illuminatus intellectus vsque ad admirationem illius æternæ sapientiæ lumen propius accedit: quæ cum sit vapor, vt Ecclesiasticus dicit, virtutis Maieſtatis Dei suauissimus, eius totam intellectualem capacitatem recipientem odorem admiratur, & inflammatur inenarrabili desiderio ad odorem illum currendi, vt capiat quem prope esse non dubitat. Hac spe gaudiosa confortatur, & augetur cursus animæ: quia tamen obaggrauans corpus, quod circumfert, & sapientiam velocissimam, quæ attingit à fine ad finem fortiter, comprehendere nequit; à corporeis vinculis solui cupit, & amicitia carnalibus vinculis renunciat; neque mori pertimescit, dummodo immortalem diuinæ Sapientiæ fructum comprehendat, degustetque.

Quomodo anima per contemplationem rerũ sensibilium ad Deum ascēdat.

Regula II.

Lucis proprietates ad imitandum proponendæ.

Contingit autem hoc lumen triplici radio ab intellectu percipi; à Beatis, & viatoribus per contemplationem Deo vnitis per radium directum; per reflexum à fidelibus; per refractum ab infidelibus. Primus nulla intermedij opacitate fractus in Lumine luminum absorbetur. Secundus diuinæ lucis pulchritudinem per effectus, & creaturas, quæ sunt posteriora Dei, & veluti per cancellos animæ prospicienti exhibet. Tertius per falsas similitudinum umbras veluti in crasso, atque vmbrosi ignorantia medio demonstrat. Quantò igitur anima contemplationis studio ab omni vmbrosarum imperfectione purgator fuerit, tantò vnioni centrali lucis diuinæ fit vicinior; & sicuti ex cinere, & arena fit vitrum splendidissimum, fulgentissimumque; ita & corpus lucis obstaculum cinere pœnitentiæ, & mortificationis in fornace diuini amoris excoctum, tandem luci diuinæ se reddit simillimam, atque ad fauores lucis diuinæ recipiendos aptissimam. Hæc subiectum, cui inhæret, gratum, pulchrum, vtile, commendatione, imò admiratione dignum efficit. In beatis quidem lumen gloriæ; in viatoribus lumen fidei, quorum vtrumque, si ab anima absit, nullã verba suppetunt, quibus animarum tenebræ, & horrendæ foeditates satis describi possint. Hoc enim in anima Solis instar tanta pulchritudine fulget; vt totius mundi pulchritudo ei comparata nihil sit; per quid enim Deo, & ho-

Triplex radius, directus, reflexus, refractus, tribus statibus hominum comparatur.

Lucis proprietates anima applicantur.

*Calefactum vis
lucis.*

minibus spectaculum facti sumus, nisi per fidem viam, per quam cœlestem illam Hierusalem quotidie fruimus? Hoc lumine calefacta anima vim calefaciendi acquirit, quam proximo vel exhortatione, vel exemplo præluendo communicet. Hoc lumine imbutus iustus, non secus ac lux, nulla mediæ turpitudine, nullo fœtore, aut luto infectibilis, ac inter peccatorum fœdas conuersationes semper manet idem, lumine in nullo diminuto, aut inquinato. Vnde & altera resultat lucis passio, quod vt lux, diues sit omnium, nulliusque indigens; ita iustus, dum diuitijs, mundique pompa, & triumphis repudiatis se ipso contentus, beatusque viuit. Lux iterum, vt est inuincibilis, & indomita; ita & lumen in iusto: neque enim tanta est caligo, quam non luce dūce dissipet; neque tanta distantia, quam non superet; neque vllum agens creatum, quod eam destruere possit, iuxta illud Diui Pauli: *Quid nos separabit à charitate Christi, &c.* Vti lux in momento se diffundit, ita anima peccatrix ad lucem æternam conuersa: adeo velox est cœlestis lucis affusio, qua mentis vmbra, & cœcitas aboletur. Præterea quod lux rectis lineis propagetur, nunquid illa, quæ orta est iusto, & quæ fuit rectis corde lætitia? nunquid illi, qui charitatem fidei vrgentes, dum cœlestia meditantur, à creatura, recto cursu in Deum pergunt? animam enim recta linea moueri Dionysius asserit, *Quid aliud specierum in obscuro cubiculo per vnicum lucis radium facta repræsentatio denotat; nisi in anima superna luce irradiata contemplationis vis, quæ ἀναλαβήτοις* etiam, & nulla literarum scientiarumque genere excultis subinde, & hominibus Sanctis tanta diuini luminis vi demonstrantur, vt omnes mundi Doctores subtilitate, & scientia excellere videantur. Hoc imbutus lumine inter arbores philosophabatur Sanctus Antonius. Hoc Benedictus mundum vniuersum, vel in vno lucis diuinæ radio vidit, & comprehendit. Sunt enim, vt supra dictum est, creaturæ omnes veluti lucis quædam diuinæ particule, quæ dum per sensus tanquam per foramina radios suos immittunt, quid aliud in obscuro cordis cubiculo, nisi omnia in omnibus, & omnia in Deo repræsentare possunt? Quicumque igitur ad tam sublimem cōtemplationis gradum pertingere voluerit, is clausis omnibus animæ sentientis fenestris intra se recollectus, clauso animæ ostio, cor mundum, & ab omni terrenæ contagionis labe purgatissimum, ceu mundum castum, diuinæ lucis radio exponere debet; & in corde proprio quicquid in mundo, ceu in diuinæ lucis speculo perfectè contemplabitur. Quæ omnia vt consequatur, rectà in Deum intentionis radio feratur, diuinæ luci nullum obstaculum per passio- num, imperfectionumque vmbas ponat; sed quantum potest immissum lucis diuinæ perpendiculari actione, id est conformitate voluntati nostræ cum diuina, in se ipsum reflectet: quæ quidem reflexio tantò recta erit efficacior, quantò à rerum caducarum horizonte fuerit eleuatiore, & normali vicinior; huius enim reflexæ lucis vi abscondita tenebrarum, vel minimi caloris mox manifestabuntur colores, id est, variæ interioris animi affectiones, terrenarumque affectionum fœditates comparebunt, quibus anima lucis ope tandem expurgata in speculum crystallinum limpidissimum euadet, in quod diuini fauoris radij deriuati, vnitique, inflammationem causabunt omnium tandem terrenarum rerum consumptricem. In hoc speculo spectabitur liber ille Apocalypticus intus & foris scriptus, & sigillis signatus, cuius pagina est Verbum æternum, manus scribens Filius, calamus diuinum decretum, atramentum sanguis Christi, nomina electorum prædestinatio, intus scripti ad gloriam ordinati, foris scripti reprobati sunt. In hoc comparebit caducarum rerum vanitas; cœlestium verò voluptatum perpetuitas, & inenarrabilis iucunditas; quibus perculsa mens, veterinosæ moli mox repudium mittit, amorem simul, & desiderium scientiæ rerum istiusmodi concipit. Vnde licet ante mortalis homo ex ipso descensu, atque terreni corporis indumento, æger, sentus, squallidus, licet in sensibilibus spectrorum gurgite penè demersus; per ascensum denique caput attol- lit,

*Philosophia SS.
Antonii, & Be-
nedicti.*

lit, paulatimq. à fœce turbida repurgatus veluti ex Cimmeriorum regione in clarissimam ætheris lucem immigrat; tandemque & Coeli fornicem penetrans, iam ab ærumnis, & cupiditatibus liber, immortalitatem ipsam, ceu postliminio recipit, ibique cum innumerabili lucis sobole pernoctando, Lumen luminum assiduò contemplatur. Atque hæc sunt, quæ de Metaphysica Lucis & Vmbrae breuiter dicenda existimauimus. Qui fusiùs hanc Mysticam Theologiam desiderat, is Oedipi nostri Aegyptiaci, Syntagma Hieroglyphicum de veterum Theologia consulat, vbi ex professo omnia huc spectantia tractata reperiet. Suffecerint interim nobis huius Metaphysicæ fructus longè vberissimi, vt nosmet nosse discamus ascensu quodam mentis veluti ex vmbra in lucem æternam translati; vt cum multiplicem humanæ vicissitudinis circulum perspexerimus, omni bono caduco malum constum, & malum bono assiduè cogitemus. Amemus hæc omnia tanquam osuri; oderimus tanquam amaturi, læti in aduersis, in felicibus successibus anxij; nunquam tamen nec spe inani, nec nimio metu, nec vlla cupiditate transuersi, ceu ruptis repagulis efframur; quod fiet, si nos, & nostra omnia Deo committamus. Da nobis hanc mentem luminum Pater; à quo ceu perenni lucis fonte omnia dona, & charismata profluunt; dirige in nos diuinæ bonitatis tuæ radium, vt dissipatis animorum vmbis, in cognitionis tuæ amore persistamus.

Sic meus omnis amor, mea vita, omnisque potestas

Vni principium referat tibi, desinat vni.

Disperge has radijs anima fulgentibus vmbas,

Vt tua sit mea lux, lux mea sit tua lux.

F I N I S.

